

Posebna publikacija
Mestne občine Novo mesto
ob 650-letnici ustanovitve
Novega mesta

NOVO
MESTO

PIŠE PRIHODNOST.
ŽE 650 LET.

KAZALO

Naslovnica Borut Peterlin	3	Uvodnik / Uroš Lubej Novo mesto je preživel 650 let s številnimi	10	Uvodnik / Uroš Lubej Novo mesto je preživel 650 let s številnimi
Borut Peterlin je fotograf in umetnik, diplomant praške Famu in postdiplomant univerze London College of Printing. Veliko razstavlja doma, še več v tujini. Zadnje čase se je specializiral v pionirski fotografiji 19. stoletja, ker, kot pravi, so mu vseč ročno izdelane umetnine. Fotografija na naslovnici je posneta s kamero iz leta 1905, po postopku mokri kolodij na steklu, ki je bil izumljen leta 1851. Peterlin se je pred nekaj leti iz Novega mesta preselil v Dolenjske Toplice. „V tem času sem polno angažiran z iluzorno vizijo, da bom živel od svoje umetnosti, ker je to tisto, kar najbolj obvladam. Ta vizija pa ima tudi deviacije, kot na primer to, da sem star 40 let in sem se odločil, da sem v krizi srednjih let, tako sem si kupil starodobnika, Land Rover 109 iz leta 1972. Z njim prirejam foto safarije po dolini reke Krke. Poleti nameravam zakoličiti temelje festivala analogne fotografije, podobno, kot sem to že storil leta 2001 v Novem mestu, s festivalom Fotopub,“ pravi Borut Peterlin o svojih trenutnih aktivnostih.	4	Občinski svet	12	Občinski svet
	5	Županova kolumna	12	Županova kolumna
	6	Intervju	16	Intervju
	7	Mestno jedro	22	Mestno jedro
	8	Občinski praznik	8	Občinski praznik
	3	Uvodnik / Uroš Lubej Novo mesto je preživel 650 let s številnimi	10	Uvodnik / Uroš Lubej Novo mesto je preživel 650 let s številnimi
	4	Občinski svet	12	Občinski svet
	5	Županova kolumna	12	Županova kolumna
	6	Intervju	16	Intervju
	8	Občinski praznik		

Novo mesto
Posebna publikacija Mestne občine Novo mesto ob 650-letnici Novega mesta

UREDNIŠKI ODBOR

Sandra Boršič, Sara Drašković,
Uroš Lubej in Judita Pirc

NASLOVNICA

Borut Peterlin

JEZIKOVNI PREGLED

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

OBLIKOVANJE

Artisan

SPLETNA STRAN

www.novomesto.si, www.650nm.si

NAKLADA

13.200 izvodov

IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA

Gregor Macedoni, župan

APRIL 2015

> Uroš Lubej

TRANSPARENTNO IN ODGOVORNO V JUBILEJNO LETO

Novo mesto je prežive-
lo 650 let s številnimi
vzponi in, resnici na lju-
bo, tudi s padci. Pa ne le
kuge, požari in svetovne
vojne, marsikdaj nas je na cedilu pustila
tudi lokalna politična „elita“. Namesto za
občanke in občane je velikokrat delovala
v korist ozkih interesnih skupin. Besedo ni
dobila stroka, ampak je mnogokrat prev-
ladalo neznanje. Namesto da bi bili ljudje
vključeni, so bili izigrani. A odgovornost
leži na obeh straneh. Tudi občanke in obča-
ni smo bili prevečkrat pasivni, apatični, na-
mesto dejanjem smo verjeli lepim besedam.
Kot da to ni naša občina, se pravi, kot da to
niso naši vrtci, naše šole, naša otroška igri-
šča, naše ceste, naše vode in naš zrak smo
gledali mimo in proč. Kot da je pomemben
samo videz in ne resničnost.

Zato je največje darilo ob letošnjem prazni-
ku, da vzpostavimo aktivno „koalicijo ljudi“.
To pomeni, da letos ne bomo prerezali ve-
liko trakcev in se slikali ob velikih investici-
jah, ampak se bomo vsi občani zavezali, da
bomo delovali v korist skupnih interesov: v
občinskem svetu, v občinski upravi, v javnih
zavodih, civilni družbi in krajevnih skupno-
stih. Navsezadnje gre za lokalno *samoupra-
vo*, se pravi za to, kako bomo *sami upravljali*
z zadevami lokalnega pomena. Zadnje volitve
dajejo nekaj upanja. Rezultat je pokazal, da
nam ni vseeno in da si želimo sprememb. Da
si želimo strokovnost, delavnost, kreativnost,
odgovornost, vključenost in predvsem pravič-
nost.

In seveda transparentnost! Morda je glavni
razlog zato, da smo v tako globoki krizi,
v tem, da smo državljanke in državljani,
občanke in občani izgubili nadzor in vpliv
na odločanje. Preveč smo zaupali, zato se
je sistem počasi izkrivil in postal zelo do-
vzeten za korupcijska tveganja. Ena od
sprememb, ki smo jo zahtevali, je zato prav
gotovo transparentnost. Transparentnost
pomeni, da so občinske „knjige“ odprte. Se
pravi, da je jasno, kaj se dela in kam gre naš
denar. Finančni tokovi in poslovanje obči-
ne morajo postati bolj pregledni, nadzor
javnosti nad investicijami bolj enostaven
in dostopen. Občinski proračun mora do-
biti obliko, ki bo jasna in razumljiva vsake-

mu občanu, kadrovske
odločitve morajo biti
sporočane javnosti in
argumentirane. Politika
in javna uprava se danes
ne smeta več dogajati pod mizo, ampak se
morata sistemsko odpirati javnosti in nje-
nemu nadzoru.

Drugi vidik transparentnosti je informira-
nost. In realizacija tega drugega vidika tren-
utni leži tudi v vaših rokah, v obliki te po-
sebne publikacije ob občinskem prazniku in
okrogli obletnici. Publikacija je uradno se-
veda namenjena počastitvi občinskega pra-
znika. Pomembno je, da občanke in občani
poznajo zgodovino svojega mesta, in da
jo znamo predstaviti otrokom in obiskoval-
cem. S tem bomo našemu mestu in občini
dali prepričljivo prepoznavnost, obiskovalci
se bodo radi vračali, pa tudi mi sami bomo
vedeli, kdo smo in od kod izvirmo. Hkrati pa
smo publikacijo „izkoristili“ tudi za to, da
občanke in občane informiramo vsaj o del-
čku tega, kar se je zgodilo v prvih mese-
cih novega mandata, in tudi o tem, kakšni
so načrti na določenih področjih. S tem že-
limo postaviti obrise bodočega občinskega
glasila. V občinskem svetu smo namreč od-
prli razpravo o odloku, ki bo začrtal „Novo
mesto“, se pravi časopis mestne občine, ki
bo redno, vsaj štirikrat letno, obveščal ob-
čanke in občane o dejavnostih mestne ob-
čine, občinskega sveta, župana, nadzornega
odбора, krajevnih skupnosti, javnih zavodov
in podjetij ter nevladnih organizacij. Občan-
ke in občani si zaslužimo redno in celovito
informacijo o delu občine in širše občinske
sfere. Zelo veseli bomo, če se boste v ta
proces obveščanja tudi sami aktivno vklju-
čili. Bodisi v obliki pripomb k odloku, ki je
sedaj v fazi sprejemanja, bodisi v obliki
odzivov na pričujočo publikacijo, bodisi v
obliki predlogov, kakšno bi moralo biti
bodoče občinsko glasilo. Pa tudi kakšen
prispevek nam pošljite in če bo vsebina
informativna, konstruktivna, za občanke
in občane pomembna, ga bomo po presoji
bodočega uredništva tudi objavili. Za vse
to nam lahko pišete na e-naslov glasilo@novomesto.si.

Pa prijetno branje!

PRAZNUJEMO ZA PRIHODNOST, ponosni na sedanost in preteklost

Gregor Macedoni, župan

V prazničnem letu smo zastavili razvojno zgodbo, ki se bo začela realizirati v naslednjih letih. Zajela bo širok nabor od mestnega jedra, kakovostne pitne vode, delovnih mest, kolesarskih stez in pešpoti, vaških središč, novih priložnosti v turizmu, stanovanjske politike za mlade in družine, mednarodnega sodelovanja ... pa vse do vključevanja vseh generacij in čim širšega kroga občanov v vsakodnevno (so) upravljanje naše lokalne skupnosti.

7. aprila 1365 so bile podeljene mestne pravice današnjemu Novemu mestu. 7. aprila 2015 bo minilo 650 let od tega, za naše mesto, pomembnega dejanja vojvode Rudolfa. Zato praznujemo. Da se s ponosom spomnimo vsega, kar so naši predhodniki na okljuku Krke dosegli in nam zapuščali skozi stoletja. Da se vprašamo o svoji vlogi v sedanem času in načrtamo naše bodoče (so)delovanje.

Praznovanja v raznih oblikah so stara toliko kot človeštvo. Rojstni dnevi, obletnice pomembnih prelomnih dogodkov za narode in države, verski prazniki in še bi lahko naštevali. Prav je da smo ponosni na svoje mesto, da spoštujemo zgodovino in ohranjamo dosežke naših prednikov. Prav pa je tudi, da znamo graditi odnose v naši skupnosti danes in tukaj. Medsebojno spoštovanje, sodelovanje in poštenje so temelj na katerem lahko gradimo zgodbe, ki bodo v naslednjih letih predmet ponosa naših zanamcev. Novo mesto je naše bivalno in delovno okolje. Smo skupnost in smo tudi posa-

mezniki. Če bo vsak našel tako svoje lastno poslanstvo, kot vlogo v skupnosti, bo Novo mesto pridobilo. In želimo, da se bomo v praznovanje vključili v čim večjem številu. Preko vrtcev, šol, društev, krajevnih skupnosti; kot obiskovalci ali pa so(ustvarjalci). Želim si, da bi v prazničnem letu znali začutiti in pokazati svoj lokalni ponos, tako obiskovalcem kot tudi preko vseh ostalih komunikacijskih kanalov. Ker Novomeščani imamo razloge za ponos. Svojo kulturno ustvarjalnost, ki je stalnica in temelj tako našega prostora kot vsega slovenskega naroda, smo nadgradili s športnimi in izobraževalnimi dosežki, danes pa nas v globaliziranem svetu predstavlja predvsem uspešno izvozno gospodarstvo.

V prazničnem letu ne bo velikih investicij in otvoritev, ker bi le te morale biti zastavljene že pred leti. Bomo pa v prazničnem letu, ki je začetno leto novega občinskega vodstva, zastavili razvojno zgodbo, ki se bo začela realizirati v naslednjih letih. Zajela bo širok nabor: od mestnega jedra, kakovostne

pitne vode, delovnih mest, kolesarskih stez in pešpoti, vaških središč, novih priložnosti v turizmu, stanovanjske politike za mlade in družine, mednarodnega sodelovanja ... pa vse do vključevanja vseh generacij in čim širšega kroga občanov v vsakodnevno (so) upravljanje naše lokalne skupnosti. V skladu z načelom, da ne čakam samo, da kaj dobim, ampak po svojih možnostih tudi dajem. Naj bo 7. april lep dan. In naj bo začetek obdobja, ki se ga bomo spominjali. Za nas gre. Za naše spomine in za zgodbe, ki jih bomo prenesli zanamcem. Začetek Novega mesta je povezan s 26-letnim avstrijskim vojvodo. Možnost, da pišemo lastno zgodbo so nam torej podarili drugi. Naši predniki so jo pisali vztrajno in uspešno. Zato lahko danes rečemo in obljubimo: NOVO MESTO PIŠE PRIHODNOST.

Vse najboljše, naše drago Novo mesto!

Svetniške skupine razmišljajo o prihodnosti Novega mesta **Vizija 650 +**

V nedeljo, 5. oktobra 2014, je bil na občinskih volitvah izvoljen tudi novi, 30-članski občinski svet. Štirje svetniki prihajajo iz vrst SDS (Bojan Kekec, Marjanca Trščinar Antič, Gregor Klemenčič, Eva Filej Rudman), po trije iz SMC (Mojca Špec Potočar, Borut Škerlj, Mateja Kovačič), Liste Gregorja Macedonija (Renata Zupančič, Boštjan Grobler, Janez Povh), SLS (Martin Kambič, Franc Bačar, Martina Vrhovnik) in Liste Ivana Kralja (Matjaž Smodiš, Vesna Vesel, Stanislav Galič). Po dva svetnika imajo DeSUS (Adolf Zupan in Miroslav Berger), Solidarnost Novo mesto (Uroš Lubej, Nina Jakovljevič) in LGS (Alojz Kobe in Alenka Papež). Po enega svetnika pa imajo SD (Milena Kramar Zupan), Slovenija za vedno (Dušan Kaplan), Nova Slovenija (Marko Dvornik), Zveza za Dolenjsko (Slavko Matko), ZaAB + Zares (Bojan Tudija), SNS (Matjaž Engel) in Jiři Volt. Romska skupnost bo zastopal Sandi Selimčič. Svetniške skupine smo ob začetku mandata in ob občinskem prazniku prosili, da zapišejo svojo vizijo Mestne občine Novo mesto po letu 2015.

Slovenska demokratska stranka - SDS

Ko opazujemo utrip Novega mesta in razmišljamo o njegovi pomembni vlogi v bogati 650 letni zgodovini, lahko ugotovimo, da danes vsi pogrešamo njegovo bolj prepoznavno vlogo gospodarskega, kulturnega, izobraževalnega in upravnega središča bodoče regije. Novo mesto potrebuje celostno prenovo, potrebuje projekte, ki bodo dvignili kakovost življenja in bivanja v njem. Od oživitve starega mestnega jedra, do obnove cestne in komunalne infrastrukture, od ohranjanja naše bogate kulturne dediščine do integracije odličnih kulturnih iniciativ, ki jih mesto že ima. Zelo pomembno je tudi, da mesto razvijamo trajnostno, s poudarkom na naravnih danostih, ki jih imamo. Mesto smo ljudje. Zato mora biti vsebinsko dogajanje našega mesta in občine na voljo vsem posameznikom in generacijam ter postati turistično zanimivejše. Ne ostanimo zgolj opazovalci dogajanja svojega mesta, postanimo aktivni soustvarjalci njegovega razvoja in ustvarimo Novo mesto priložnosti za vse nas.

Stranka modernega centra - SMC

V svetniški skupini SMC prepoznamo našo Mestno občino in samo Novo mesto kot center, ki sega izven lokalnih geografskih in miselnih meja. Novo mesto bo osrednji povezovalni, gospodarski, kulturni, turistični, izobraževalni, zdravstveni in športni, zlasti pa multikulturni center JV Slovenije. Prihodnost vidimo v povezovanju navznoter in navzven, zlasti pa z vsemi sosednjimi občinami, regijami, Ljubljano in Zagrebom, sosednjimi državami ter jadransko obalo. V Novem mestu bomo uvedli trajni projekt razvoja in vrnitve življenja v staro mestno jedro in razvili center v kvalitetno bivanjsko sosesko, gospodarsko privlačno okolje, zbirališče mladih, turistično, kulturno in športno vozlišče.

Lista Gregorja Macedonija

Mestna občina Novo mesto je začela s transformacijo. To je velikokrat moč slišati in čutiti. Z malimi koraki z namenom izboljšanja kvalitete življenja za naše občane, razvoja podpornega okolja za naše gospodarstvo in v smeri trajnostnega ravnanja z okoljem bomo lahko trdili, da za nami ostaja nekaj dobrega, mogoče celo boljšega, kot kar smo prejeli. Zgodovina nam kaže naše presežke, na katere smo lahko ponosni. Svetniki Liste Gregorja Macedonija pa smo še bolj kot s presežki, motivirani s potenciali, ki jih vidimo v našem domačem kraju. Te najdemo v soseskah, društvih, podjetjih, v posameznikih in želimo jih izkoristiti v prid vsem občanom.

Slovenska ljudska stranka - SLS

Častitljivi jubilej, ki ga obeležuje Mestna občina Novo mesto ob 650. obletnici podelitve mestnih pravic je priložnost, da se naredi načrt dela in življenja občine in njenih prebivalcev v prihodnje. Želimo, da se pripravi program, kakšno mesto in občino si občani in občanke želimo v prihodnosti, da si to pot pogumno začrtamo in jo uresničimo. Govorimo o celostni razvojni strategiji Mestne občine Novo mesto. Najboljše darilo bo, da bi v jubilejnem letu naše gospodarstvo odprlo čim več novih delovnih mest, da bodo občani pili kvalitetnejšo vodo, da se začnejo izvajati nove investicije na področju komunalne, cestne in športne infrastrukture v občini, torej na vseh področjih je potrebno poiskati možnosti razvoja.

Lista Ivana Kralja

Praznovanje 650-letnice mestnega obstoja je poklon ustanoviteljem in vsem meščanom, ki so s svojim ustvarjalnim delom prispevali k današnji podobi mesta. Njegova vsebina in videz sta 650 letni splet njihovih naporov, vizij in odgovornih odločitev. Naš prispevek k praznovanju je nadaljevati uspešno zgodovinsko vizijo ter z odgovornim in strokovnim delom razvijati sedanjo

vsebino in podobo mesta. Naša vizija je nadgraditi Novo mesto v urejeno kulturno in urbano središče jugovzhodne Slovenije, v sožitju z bogato gospodarsko dediščino. Naš cilj v prihodnosti je prenova mestnega prostora v kakovosten delovni in bivalni prostor, ki bo znova zgradil pripadnost meščanom do mesta, v katerem udeležajo svoje cilje.

Demokratična stranka upokoencev - DeSUS

Svetniška skupina DeSUS bo svoje aktivnosti usmerila predvsem na naslednje sklope aktivnosti: v izboljšanje kakovosti življenja, kar bomo dosegli z ohranjanjem javnega zdravstva in boljšim nadzorom koncesij, z razvojem programov za invalide, starostnike, mlade in nezaposlene občane; v ureditev občanom prijaznega mestnega jedra, mestnih in primestnih površin, pločnikov, zelenic, arhitekturnih, arheoloških in kulturnih zanimivosti; v kakovostno uslugo na področju kulture, športa, zdravstva, otroškega varstva itd. in s cenejšim dostopom starejših do kulturnih in športnih prireditev. Prav tako je potrebno poskrbeti za pravni red, socialno pravičnost, boj proti korupciji, in sicer z učinkovitim nadzorom nad kadrovsko politiko in racionalno občinsko upravo, s preglednejšim dodeljevanjem občinskih koncesij in učinkovitim nadzorom uporabe občinskih sredstev.

Solidarnost Novo mesto

Novomeška občina potrebuje temeljite spremembe. Potrebuje občinsko strukturo, ki bo predstavljala skupne interese občanov in občanov ter delovala strokovno in pošteno. Občinska politika se mora otresti vplivov ozkih interesnih skupin in se vrniti k ljudem. Potrebno je vpeljati več nadzora nad delovanjem župana, občinske uprave, javnih zavodov in občinskih podjetij in vpeljati polno transparentnost. Za to, da bo občina v celoti izkoristila svoje gospodarske, človeške, kulturne, naravne in turi-

stične potenciale, so potrebni ukrepi za boj proti korupciji, klientelizmu in nepotizmu ter oblikovanje vizije in strategije, ki bo iz Novega mesta in iz našega podeželja naredila občino, ki bo gospodarsko, kulturno, turistično središče ter občino, usmerjeno v trajnostni razvoj in samooskrbo. Novo mesto je preživelo 650 let in je preživelo desetletno vodenje občine, ki je bilo usmerjeno predvsem v to, da se zadovoljijo ozki interesi posameznikov. Sedaj, ko so občanke in občani tej politiki rekli odločen ne, je čas, da naredimo korak naprej in postanemo resnična dolenjska metropola in biser v srcu Evrope. Vse najboljše, Novo mesto!

Liberalno gospodarska stranka – LGS

LGS je aktivno sodeloval pri sestavljanju programskih prioritet za leto 2015, ki so priloga 1. »Dogovora o sodelovanju pri vodenju Mestne občine Novo mesto v mandatu 2014-2018« katerega podpisniki smo. Prizadevali si bomo, da se te in ostale zaveze in obljube uresničijo. Napisanih in izrečenih je bilo že ogromno vizij, idej in obljub. Vendar le od vizij, idej in obljub ni možno živeti. Vizije, ideje in obljube je potrebno uresničevati! Občani potrebujemo zdravo in urejeno okolje, osnovno infrastrukturo, dobro predšolsko in šolsko vzgojo, dobro zdravstvo, uspešno gospodarstvo, ki je osnova, da se lahko financira tudi vse ostalo. Vsak občan lahko pripomore pri uspešni gradnji mozaika nam skupne občine Novo

mesto. Nosilci »oblasti« pa pri tem nosimo največjo odgovornost! Naj štejejo dejanja! Lahko Gradimo Skupaj!

Socialni demokrati – SD

Volitve nove občinske oblasti so mimo. Bile so tekma, v kateri smo navijali za tiste, ki so uživali največ zaupanja. Zdaj je nastopil čas, da stopimo skupaj. Prav vsi oblikujemo vizijo naše občine, našega mesta in podeželja, vizijo vseh ljudi, ki tu živimo. Nas morajo tisti, ki jim je bila zaupana največja moč, slišati, spoštovati in razumeti. Če bodo ravnali tako, bo naša občina resnično tista, v kateri bodo imele naše občanke in občani enake možnosti, bo v njej pošteno in javno pregledno delovanje v korist skupnosti, bodo občinski uradniki dojemali, da so v službi vseh ljudi in bo pri njihovem delu prisotna najvišja odgovornost. Redke prakse dokazujejo, da se da izjemne rezultate dosegati tudi ob pomanjkanju denarja. Naj bo naša občina dokaz za to. V taki občini želimo živeti skupaj z večino ljudi, ki mislijo in hočejo delati tako. Občino moramo začuti, jo imeti radi in biti v njej zadovoljni in srečni. Naj bo to naša vizija.

Slovenija za vedno

Vizija in strategija svetniške skupine Slovenija za vedno glede razvoja Mestne občine Novo mesto izhajata iz dejstva, da moramo v občini z ureditvijo javnih financ najprej ustvariti primerne materialne raz-

mere, kar bo ponudilo možnost, da bomo lahko razvijali tiste infrastrukturne in družbene dejavnosti, ki vsem nam zagotavljajo zadovoljstvo, kakovost bivanja, predvsem pa varnost. Razvoj občine, regije in države je seveda odvisen od gospodarstva, zato smo si v naslednjem obdobju kot najpomembnejši cilj zastavili ustvarjanje in zagotavljanje razmer za hitrejši razvoj gospodarstva in podjetništva, kar bo prineslo nova delovna mesta in s tem ustvarilo možnost razvoja naše občine tudi na vseh ostalih področjih.

Nova Slovenija – krščanski demokrati – NSi

Pri mostu v Kandiji bomo dobili Trg novomeške pomladi. Navdih za oblikovanje trga je tudi slavna skupinska fotografija mladih fantov, ki so novomeški pomladi dali ime. Po stroki so si bili zelo različni: od telovadca, pesnika, slikarja, skladatelja ... Imena teh oseb nas pritegnejo predvsem zato, ker so nam časovno blizu, mnogi se celo spominjajo srečanja s katerim od njih. V svojem času so bili resnično izjemni, ampak po drugi strani so danes še mnogo boljši pogoji za piljenje talentov, kot so bili kadarkoli v zgodovini. Kako torej mi danes, tudi po vzoru novomeške pomladi, vzgajamo željo po presežku? Kajti, če so ime mesta naši predniki že ponesli v svet, je njegova prihodnost predvsem v rokah ljudi, ki danes živimo v njem.

Samostojni svetnik Jiři Volt

Pred 650 leti je vojvoda Rudolf IV. Habsburški, zet češkega kralja in nemškega cesarja Karla IV., podelil ustanoviteljske pravice Novemu mestu. Ob častljivem prazniku želim, da bi se vsi v njem dobro počutili. Ljudje smo namreč srce in duša mesta. Naj se razvija smelo, a preudarno, in sledi potrebam sodobnega človeka ter njegovega življenjskega sloga – seveda s spoštovanjem do zgodovine in vsega, kar so dobrega storili zanj predniki. Tudi na športnem področju. Zato vabim vse, da še naprej spodbujamo rekreativni in vrhunski šport za vse s kakovostnimi programi in ustreznimi pogoji za razvoj športa otrok, mladine in odraslih, vrhunske dosežke ter dostopno športno rekreacijo za zdrav način življenja. Novemu mestu želim, da bi bilo inovativno in bi vedno sledilo besedi v imenu mesta – NOVO. Tako bo zagotovljen trajnostni razvoj na vseh področjih. Srečno, Novo mesto!

Sandi Selimčič – romski svetnik

Kot zastopnik romske skupnosti v občinskem svetu MONM si želim napredka v sobivanju in medsebojnem spoštovanju različnih kultur na tem lepem delu naše dežele.

Sestava Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto ob prevzemu mandata 2014-2018 dne 4. novembra 2014.

Kronika občinskega sveta

november 2014 – februar 2015

Konstituiranje občinskega sveta

Občinski svet, ki je najvišji organ odločanja v Mestni občini Novo mesto, se je 3. 11. 2014 sestel na svoji konstitutivni seji. Na prvi seji so svetniki potrdili mandate izvoljenih svetnic in svetnikov ter izglasovali Komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Na svoji drugi seji, ki je potekala 27. 11. 2014, pa je občinski svet imenoval še preostala svoja delovna telesa, in sicer Komisijo za statut in poslovnik, Komisijo za medobčinsko in mednarodno sodelovanje, Komisijo za priznanja in nagrade, Komisijo za vloge in pritožbe, Odbor za družbene dejavnosti, Odbor za okolje in prostor, Odbor za komunalo in promet, Odbor za lokalno samoupravo, Odbor za davčno politiko, proračun in finance, Odbor za gospodarstvo in Odbor za mladino. Na četrti seji, 26. februarja 2015, pa je bil imenovan še Odbor za spremljanje položaja romske skupnosti. S tem se je občinski svet, ki mu bo štiri letni mandat potekel leta 2018, dokončno konstituiral.

Svetniške skupine podpisale sporazum z županom

4. novembra 2014 so svetniške skupine SDS-a, Liste Gregorja Macedonija, Liste Ivana Kralja, DeSUS-a, Solidarnosti Novo mesto, LGS-a, NSi-ja, Slovenije za vedno in Jiři Volt z županom Gregorjem Macedonijem podpisale dogovor o sodelovanju pri vodenju Mestne občine Novo mesto. Podpisniki dogovora so v uvodnem členu pogodbe zapisali, da: »Mestna občina Novo mesto nujno potrebuje bolj strokovno, bolj transparentno in bolj demokratično vodenje in upravljanje ter učinkovito razvojno politiko. Cilj našega skupnega delovanja je dvig kakovosti življenja občanov in občanov ob upoštevanju socialnih, okoljskih, družbenih, ekonomskih in kulturnih dejavnikov«.

Nadzorni odbor bo vodil Černe

Občinski svet je na svoji 3. seji imenoval novi nadzorni odbor občine. Predsedoval mu bo Dušan Černe, njegove članice in člani pa bodo poleg njega še Borut Šterbenc, Borut Retelj, Darja Avguštin, Jožica Barbo Hrstar, Nataša Šterk in Anton Dragan. Tokratno imenovanje se je od dosedanjih razlikovalo

v tem, da kandidatov niso predlagale samo svetniške skupine, ampak so se lahko javili tudi na podlagi javnega poziva, ki ga je objavila Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Nadzorni odbor je sicer neodvisni organ občine, katerega temeljna naloga je nadzor porabe javnih sredstev v občini, javnih podjetjih in zavodih.

Mnenja in soglasja k imenovanju direktorjev in ravnateljev

Občinski svet je na svojih prvih štirih rednih sejah podal soglasje k imenovanju Mateje Petric za direktorico javnega zavoda Posvetovalnica za učence in starše Novo mesto. Podal je tudi pozitivno mnenje k imenovanju ravnateljice OŠ Brusnice Jasmine Hidek ter Jožeta Avsca za ravnatelja organizacijske enote Srednja šola za gostinstvo in turizem. Občinski svet je podal tudi pozitivno mnenje Damjani Gruden, Jožici Jožef Beg, Mihaeli Kovačič, prijavljenim kandidatkam za mesto ravnateljice Srednje gradbene in lesarske šole na Šolskem centru Novo mesto, pri čemer je prednost namenil Damjani Gruden. Pozitivno mnenje je podal tudi Mateju Forjanu in Dragu Simončiču, kandidatoma za mesto ravnatelja Višje strokovne šole na Šolskem centru, s prednostjo Forjanu.

Imenovanja v svete javnih zavodov

Občinski svet je konec novembra 2014 na predlog kadrovske komisije imenoval Ireno Potočar Papež in Franca Bega v svet zavoda Razvojno izobraževalnega centra. Za nadomestnega člana sveta zavoda Gimnazije Novo mesto je decembra 2014 imenoval Matjaža Štiha. V svet Vrtca Pedenjped je februarja 2015 imenoval Ireno Florjančič, Branka Kovača in Bernardo Eršte, v svet Zdravstvenega doma Ivana Kralja, Jožico Majcen in Sandija Vidica, v svet Dolenjskih lekarn pa je na isti seji imenoval Stanislava Galiča.

Program ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka

Občinski svet se je na 3. seji, decembra 2014, seznanil s programom ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka, ki ga je pripravilo

ministrstvo za okolje in prostor ter soglašal z nalogami občine, ki izhajajo iz tega programa. Novo mesto sodi med mesta, kjer so presežene mejne vrednosti onesnaževanja v zraku. Program za leta 2014-2016 predvideva več kot 40 ukrepov v skupni vrednosti skoraj 28 milijonov evrov na področju spodbujanja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije, ukrepe na področju prometa ter druge ukrepe, ki bodo pripomogli k zmanjšanju onesnaženja zraka. Občina naj bi v program prispevala 2 milijona evrov, država 10,6 milijona, iz drugih virov pa naj bi prišlo še 15,3 milijona evrov.

Občina bo izdajala svoj uradni list

Svetniki so soglasno podprli spremembo občinskega statuta, s katero so odprli vrata za ustanovitev in izdajanje Dolenjskega uradnega lista (DUL). V njem bodo zbrani vsi predpisi, za katere zakonodaja nalaga, da se objavijo v uradnem glasilu. Sprememba bo omogočila znatne prihranke, saj je občina do sedaj povprečno plačevala nekaj manj kot 20.000 evrov za objave v Uradnem listu RS. Ocenjeni stroški izdajanja DUL-a pa naj po prvih ocenah ne bi presegali 2000 evrov letno.

Občinski prostorski načrt (OPN) gre v postopek sprememb

Občinski svet Mestne občine Novo mesto se je seznanil s postopkom sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta (SD OPN 2). Postopek se je začel s sklepom župana januarja letos in bo trajal najmanj dve leti in pol. Občina pobude za spremembe zbira že vse od leta 2007, ko pobud za obstoječi OPN ni bilo več mogoče podajati. Pobude za spremembe so se zbirale do konca leta 2014, vendar bo občina v obravnavo vzela tudi vse pobude, ki bodo prišle po tem roku, vse do objave javnega razpisa za izbiro izdelovalca SD OPN 2.

Spremembe višin nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča

Občinski svet je na decembrski seji sprejel višine nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Med drugim se nadomestila za stanovanja, poslovne prostore in

VISOKI CILJI SO NEKAJ, S ČIMER TO MESTO NEKOČ NI IMELO TEŽAV

Mitja Ličen, predsednik organizacijskega odbora za obeleževanje 650. obletnice ustanovitve Novega mesta

Predvsem si želim, da bi nam uspelo vključiti čim večje število prebivalcev, da bi se čim večji delež Novomeščanov poistovetel s praznovanjem in hkrati tudi prispeval svoj del k programu ali kot producenti ali kot obiskovalci. Vsi ki si želijo komunikacije z organizacijskim odborom, bodo informacije našli na spletni strani www.650nm.si, ki je začela delovati v začetku marca, tisti, ki imajo že konkretne predloge, ki bi jih radi prijavi na razpis, pa se lahko, v okviru uradnih ur, vsako sredo med 15. in 17. uro, oglasijo v županovem kabinetu na Rotovžu.

Mitja Ličen, rojen leta 1977, je po izobrazbi univerzitetni diplomirani politolog. V letih 2000-2002 je bil predsednik Društva novomeških študentov. Od leta 2009 je direktor Založbe Goga, ki jo uspešno vodi tako v založniškem kot prireditvenem delu tega zasebnega zavoda, ki deluje v javnem interesu na področju kulture. Založba Goga s Knjigarno Goga je eden najpomembnejših zavodov, ki s svojim programom, in za občane brezplačnimi prireditvami, ogromno prispeva k oživitvi mestnega jedra. V decembru 2014 je bil Mitja Ličen s strani župana imenovan za predsednika organizacijskega odbora za obeleževanje 650. obletnice Novega mesta.

Povabljeni in imenovani ste bili v organizacijski odbor za obeleževanje 650. obletnice ustanovitve Novega mesta. Zakaj ste bili pripravljeni na sodelovanje, kljub številnim obveznostim, ki jih imate kot direktor Založbe Goga?

Zame je 650-letnica in njena obeležitev izziv in odlična priložnost, da drugim, predvsem pa sebi, pokažemo česa je to mesto sposobno. Da imamo velik človeški potencial in da znamo delati stvari, ki dela to mesto posebno. Skratka, s praznovanjem ne želimo zgolj obeležiti nekega časovnega obdobja, ampak spomniti naše someščane, da so visoki cilji nekaj, s čimer to mesto v preteklosti ni imelo težav in da je prišel čas, da si jih vsi skupaj začnemo zopet postavljati.

Zelo blizu smo datumu uradnega začetka praznovanja jubileja mesta. Kaj je organizacijski odbor v tem času že naredil, kakšni so prihodnji cilji in naloge?

Prva naloga je bila na novo opredeliti konceptualna izhodišča na podlagi katerih bomo lahko učinkoviteje gradili programske in organizacijske dejavnosti. Temu so sledili pogovori s širokim krogom organizacij in posameznikov, ki želijo biti vključeni v oblikovanje in izvedbo programov. Srečali smo se s kulturniki, športniki, javnimi zavodi, hkrati pa potekajo pogovori tudi z vsemi ostalimi, ki izkažejo interes za sodelovanje. Cilj teh usklajevanj je dobiti čim boljše ideje za vsebine, hkrati pa se odbor tu obnaša kot koordinator, saj poskušamo povezati nastajajoče vsebine v skupno zgodbo, ki bo imela rep in glavo, ob tem pa doseči čim racionalnejšo porabo sredstev. Prvi večji mejnik je že za nami. Gre za javni poziv, ki je bil objavljen pred kratkim, in bo odprt tri mesece.

Odbor si je hkrati zadal nalogo izpeljati nekaj dejavnosti, ki so si jih producenti vsebin v Novem mestu želeli že nekaj let. Začeli smo npr. voditi koledar vseh dogodkov in hkrati aktivno sodelovati pri ustvarjanju čim bolj-ših sinergij med njimi. Naslednja zelo pomembna aktivnost je vzpostavitev pogojev, ki bodo omogočali producentom optimalne pogoje za delo. Naloga občine namreč je, da s svojimi ukrepi spodbuja ustvarjalnost in storilnost svojih prebivalcev, za kar pa je potrebno ustvariti primerno podlago. Konkretno urejamo enostavnejše postopke za organizacijo dogodkov v mestnem jedru, pripravljamo stalni oder ipd.

Nekaj projektov je že izbranih na razpisu v letu 2014. Kakšne vsebine in področja so zajeta v teh projektih?

V letu 2014 je bil res že izveden prvi razpis. Tega je izvedel še odbor, ki ga je imenoval bivši župan. Predvsem bi izmed izbranih projektov izpostavil naslednje: Novi festival

klasične glasbe, film o Novem mestu, festival uličnega gledališča, zbornik ob 650-letnici ...

Konec februarja (opomba: 20. 2. 2015) je bil objavljen nov programsko-projektni razpis. Katere kriterije pri izboru projektov bo organizacijski odbor najbolj upošteval oziroma kakšne projekte si želite v jubilejnem letu?

V letu 2015 bo poudarek na oživljanju zapostavljenih prostorov in predelov mesta, zlasti tistih, ki so vezani na oživljanje reke Krke. Prednostno bodo obravnavani dogodki, ki vključujejo širše število občanov, festivalska dogajanja, projekte usmerjene v razvoj in prihodnost mesta ter postavitev trajnih obeležij ali inštalacij v prostoru. Zajeto bo sofinanciranje večjih družabnih in družbenih dogodkov; večji dogodki s ciljem, da spodbudijo družabnost na večjih javnih odprtih prizoriščih kot so Glavni trg, muzejski vrtovi, reka Krka, igrišča na Loki, park pred KC Janeza Trdine in Knjižnico Mirana Jarca, stadion Portoval ipd.

Namen letošnjega poziva za leto 2015 je sofinancirati programe in projekte, ki bodo na izviren in ustvarjalen način prispevali k celoletnemu praznovanju 650. obletnice ustanovitve Novega mesta. Izbrani bodo programi ali projekti, ki bodo organizacijsko, tehnično, finančno zahtevnejši in vsebinsko obsežnejši. Pričakujejo se prijave organizatorjev, ki so sposobni samostojno, s tehnično in kadrovske zasedbo, celovito pripraviti program ali projekt oziroma organizirati dogodke in promocijsko dejavnost. Poudarek je na medgeneracijskem povezovanju, mreženju projektov ter prepletanju različnih dejavnosti (športnih, kulturnih, zabavnih).

Kakšne rezultate in odzive pričakujete v javnosti glede izvedbe programa ob 650. obletnici Novega mesta?

Predvsem si želim, da bi nam uspelo vključiti čim večje število prebivalcev, da bi se čim večji delež Novomeščanov poistovetel s praznovanjem in hkrati prispeval svoj delež k programu kot producenti ali kot obiskovalci. Kar se zadeva odzive pa se pri svojem delu vedno poskušam postaviti v vlogo obiskovalca, saj je delo konec koncev namenjeno njim. Če se bomo lotevali programov s tem v mislih, sem prepričan, da nam bo uspelo.

Kako se javnost lahko vključi v praznovanje mesta, bodisi v vsebinskem smislu ali v smislu uporabnika prireditev?

Javnost se lahko vključi na številne načine. Najbolj veseli bomo seveda pobud, ki jih bodo njihovi predlagatelji pripravljali tudi izpeljati, seveda pa bomo veseli tudi vsake udeležbe katerega od številnih dogodkov, ki se bodo zvrstili do aprila 2016.

Vsi ki si želijo komunikacije z organizacijskim odborom, bodo informacije našli na spletni strani www.650nm.si, ki je začela delovati v začetku marca, tisti, ki imajo že konkretne predloge, ki bi jih radi prijavi

na razpis, pa se lahko, v okviru uradnih ur, vsako sredo med 15. in 17. uro, oglasijo v županovem kabinetu.

Kako naj bi celoten projekt praznovanja vplival na prihodnji razvoj novomeške občine v družbenem, kulturnem ali športnem smislu ter vključenosti vseh občanov in prepoznavnosti na nacionalni ali mednarodni ravni?

Navzven bo po mojem mnenju imela obeležitev 650-letnice največji vpliv na promocijo mesta. Postati moramo mesto, ki bo ciljna destinacija za vse kategorije obiskovalcev iz cele Slovenije: turiste, visoko izobražene iskalce zaposlitev, obiskovalce odličnih kulturnih vsebin in seveda obiskovalce vrhunskih športnih prireditev. Ne delam si utvar, da lahko vse to dosežemo v enem letu, a bom zadovoljen, če bomo spodbudili zavest, da smo tega sposobni, in kar je še pomembnejše, da so to naši cilji.

V domačem okolju pa upam, da bomo sposobni odkriti in realizirati vse potencialne. Praktično celotno kariero se že ukvarjam z odkrivanjem novih avtorjev in njihovo promocijo, to pa bi rad prenesel tudi na delo v okviru tega jubileja. Nič ne bi bilo lepšega kot to, da bi se ob 700-letnici spominjali vseh pomembnih Novomeščanov, ki smo jih uspeli povabiti k soustvarjanju 650-letnice.

Člani častnega odbora, ki ga je imenoval župan Gregor Macedoni: Miro Cerar, predsednik Vlade RS, Julijana Bizjak Mlakar, ministrica za kulturo RS, Andrej Glavan, novomeški škof, Jože Colarič, predsednik uprave in direktor Krke d. d., Božidar Kos, glasbenik, skladatelj, Matjaž Smodiš, vrhunski športnik, Gregor Macedoni, župan Mestne občine Novo mesto kot predsedujoči odboru.

Člani organizacijskega odbora, ki ga je imenoval župan Gregor Macedoni: Mitja Ličen, predsednik odbora, Jasna Dokl Osolnik, ki je zadolžena za povezovanje in usklajevanje vsebin producentov, Branko Jordan, ki je zadolžen za vsebinski kulturno-umetniški del, Sara Draškovič, ki je zadolžena za marketing, promocijo in stike z javnostmi, Natalija Petakovič, ki je zadolžena za sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi inštitucijami, Sandra Boršič, zadolžena za pripravo javnih razpisov, koordinacijo med člani, javno upravo ter producenti.

Osrednja prireditev ob 650-letnici Novega mesta

MISELNI VZGIB O(B) SLOVESNOSTI

Anton Podbevšek Teater bo v četrtek, 9. aprila 2014, za Mestno občino Novo mesto uprizoril slavnostno akademijo, ki bo tudi osrednji dogodek ob visokem jubileju. Potekala bo v Športni dvorani Leona Štuklja, ob 20. uri. Prireditve se bodo udeležili tudi najvišji predstavniki vlade in občine, nanjo pa so v prvi vrsti vabljeni vsi občani in občanke. Za nekaj besed o samem dogodku smo zaprosili Matjaža Bergerja, ravnatelja Anton Podbevšek Teatra in režiserja.

Simbolno mesto Novega mesta ni samo krajevno ime, ampak zgodovinsko utemeljen nov prostor rojstva idej, misli in oblik, tudi identitete duha in telesa -, ki se najodličneje manifestirajo v arheološkem diahronem platenju številnih umetnin in smeri, ki jih je novo mesto izjavljanja pripeljalo v paradigme znotraj različnih rodov slovenske in evropske umetnosti in kulture.

Slavnostna akademija ob 650-letnici Novega mesta svoje gradivo za zgostitev in premestitev, za metaforo in metonimijo interpretacijskega diskurza črpa iz diahronega loka časa, kjer so popolnoma nove podpise v časo-prostor mehke in fragile linije slovenske umetnosti in kulture položili mnogi velikani slovenske umetnosti. Novomeška pomlad iz dvajsetih let dvajsetega stoletja pomeni zanesljivo epistemološki rez, prelom v slovenski umetnosti in kulturi, up in odprtje do tokov v umetniške smeri, po kateri poti nazaj več ni bilo ...

Slovesnost bo novomeške Avtorje (iz bogatega izkopa njihovih stvaritev vzela kot referenčni okvir za predelavo, za remake, za sodobno interpretacijo - v zvrsteh in žanrih, ki bodo postavili njihova dela v evropski oz. svetovni kontekst kulture po post- post moderni (izraz je uporabil v svojem spisu o koncu obdobja postmoderne Mladen Dolar).

Vizija prenove v javni obravnavi PRVI KORAKI K OŽIVITVI MESTNEGA JEDRA

Predlog nove ureditve Glavnega trga.

Občinski svet je na svoji 3. seji, decembra 2014, sprejel sklep, da gre konservatorski načrt za prenovu mestnega jedra v najširšo javno obravnavo. To pomeni, da se lahko v iskanje rešitev, kako prenoviti in oživiti mestno jedro, vključijo prav vse občanke in občani ter zainteresirana javnost. Občinski svet je tudi priporočil županu in občinski upravi, naj s stanovanci ter podjetniki, ki živijo oziroma delujejo v mestnem jedru, opravi čim več pogovorov ter jih sproti obvešča o vseh fazah postopka. Ker nova vizija mesta vsebuje tudi predlog nove prometne ureditve, se je občina odločila, da bo aprila letos nov prometni režim v mestnem jedru preizkusila tudi v praksi. Za predstavitev vizije prenove mestnega jedra smo prosili glavne avtorja konservatorskega načrta Tomaža Goloba, ki nam je posredoval pričujoči prispevek.

Konservatorski načrt za namen prenove Glavnega trga, Rozmanove ulice in kandidijskega križišča ne obravnava osrednjih mestnih odprtih prostorov le s fizičnega, temveč tudi s socialnega, gospodarskega, identitetnega in vzgojnega vidika. Vanj so zato vključeni tudi predlogi razvojnih programov in davčnih ter finančnih ukrepov.

Predlogi za spodbujanje prenove objektov

Konservatorski načrt podaja vrsto predlogov za spodbujanje prenove odprtih prostorov in posameznih objektov v zgodovinskem jedru Novega mesta. Predlogi vključujejo:

- # sofinanciranje rekonstrukcij večstanovanjskih stavb (z najmanj štirimi stanovanji) v starih mestnih jedrih naselij s 3000 in več prebivalci (Stanovanjski sklad RS z dodeljevanjem ugodnih dolgoročnih posojil preko javnih razpisov), stanovanjska posojila za rekonstrukcijo in vzdrževalna dela na stanovanjskih hišah s predlogom ponovne ustanovitve stanovanjskega sklada, ki ga je novomeška občina ukinila leta 2007,
- # sofinanciranje obnove stavbnih lupin v mestnem jedru po zgledu akcije »Ljubljana - moje mesto« ali pridobitev služnostne pravice na fasadah s strani Mestne občine Novo mesto,

- # subvencioniranje obrestnih mer za najeta posojila za izgradnjo, prenovu in nakup stanovanj ter stanovanjskih hiš,
- # subvencioniranje najemnine, obdavčitev praznih nepremičnin s povišanjem točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča itd.

Ukrepni na področju trgovske ponudbe

Praksa drugih mest kaže, da lahko današnja nezavidljivo sliko z ustreznimi upravljalstvi, davčnimi in finančnimi ukrepi, podprtimi s premišljeno promocijo in izdelano blagovno znamko, obrnemo na bolje v treh do štirih letih. Najprej moramo razumeti nakupovalne navade občanov, ki se še vedno zelo spreminjajo in so pogojene tako z globalnimi kot lokalnimi kulturnimi in gospodarskimi razmerami, pritiski in vrednotami. Prepoznavati moramo tako potrebe in želje obstoječih kupcev kot vseh tistih, ki bi lahko nakupovali in preživljali svoj prosti čas v mestnem jedru, pa sedaj iz tega ali onega razloga tega ne želijo. Poleg velikih mestnih projektov, večinoma sofinanciranih z evropskimi kohezijskimi sredstvi, kot so prenova mestnega jedra, arheološki park Marof, tržnica itd., smo zavezani tudi načrtovanju t. i. mehkih projektov, zlasti na področju trgovine na drobno in drugih storitvenih dejavnosti v mestnem jedru. Dejavnosti v mestnem jedru nikakor ne

morejo konkurirati ponudbi trgovskih centrov, lahko pa jih dopolnjujejo. Prilagojene morajo biti značaju in sodobni vlogi zgodovinskih mestnih okolij, spodbujati kreativnost in inovativnost, predvsem pa morajo povezovati trgovino ter storitvene in prostčasne dejavnosti. V mestnem jedru bi bilo zato potrebno uvesti določene ukrepe, med njimi:

- # spodbujati razvoj »antitrgovin«, ki so kombinacija trgovske in storitvene ali gostinske ponudbe (primer Knjižarne Goga v kombinaciji z gostinskim lokalom na Glavnem trgu),
- # spodbujati razvoj v svetu vse bolj popularnih »pop-up« trgovin, kjer prazne lokale oddajajo v kratkotrajni najem različnim trgovskim verigam za odprodajo blaga v akciji, za predstavitev in prodajo izrednih kolekcij, lahko pa se jih najame tudi za potrebe banketov, delavnic ipd.,
- # vse bolj razširjeno internetno nakupovanje nadgraditi z osebnim prevzemom blaga v trgovinah,
- # enega izmed večjih praznih objektov na Glavnem trgu preurediti v trgovsko hišo s prepoznavno blagovno znamko, v kateri bi pod zelo ugodnimi najemnimi pogoji našli prostor številni mali trgovci, umetniki, rokodelci idr.,

Pogled na mestno jedro kmalu po prenovi Glavnega trga in Rozmanove ulice med letoma 1950-1953. Fotografijo hrani Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto.

- # nagrajevati najlepše urejene izložbe in spodbujati edinstveno ponudbo za večjo turistično prepoznavnost mesta,
- # na področju promocije in večje prepoznavnosti mestnega jedra in tamkajšnje ponudbe vzpostaviti enotno kartico zvestobe ter izdajati nakupovalne in kulturne vodiče po mestnem jedru.

Nakupovanje v trgovskih centrih in v mestnih jedrih je danes tesno povezano s socialnimi, kulturnimi in prostčasnimi dejavnostmi. Da bi lahko sledili tem svetovnim smernicam, moramo zagotoviti kakovostno urejene mestne prostore z živahnim uličnim utripom in bogatimi spremljajočimi prostčasnimi dejavnostmi, ki bodo obiskovalcem nudile doživljajsko pestrost in ugodje.

Prenova tlakov in mestnega pohištva ter obogatitev z javno plastiko

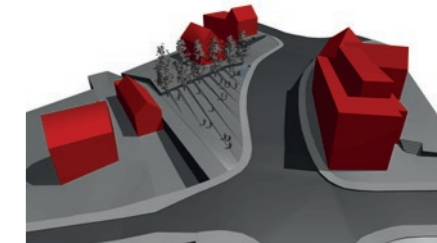
V konservatorskem načrtu predlagamo tudi nove tlake in elemente mestnega pohištva ter se zavzemamo za estetiko po meri človeka, ki bo temeljila na zgodovinski tradiciji in kulturnem izročilu mestnega prostora. Pri vgradnji novih tlakov je potrebno uporabiti domač, avtohton kamen.

Posebno poglavje je namenjeno javni plastiki. Kandidijsko križišče bi preoblikovali in preimenovali v Trg novomeške pomladi, zelenico v stiku Vrhovčeve in Rozmanove ulice pred vhodom v Knjižnico Mirana Jarca namenili kipu dolgoletnega ravnatelja novomeške knjižnice Boga Komelja, ujetega v koraku na poti v knjižnico, na klopico nasproti domače hiše, nekdanj znane Perove gostilne na današnji Rozmanovi ulici, pa posadili kip pesnika in prevajalca Severina Šalija. Na manjšem trgu, v stiku Rozmanove in Linhartove ulice, ki je nastal po nemškem bombardiranju mesta leta 1943, konservatorji predlagamo postavitev v plesnem koraku prepletenih kipov Pie in Pina Mlakarja, svetovno priznanega baletnega para, ki se

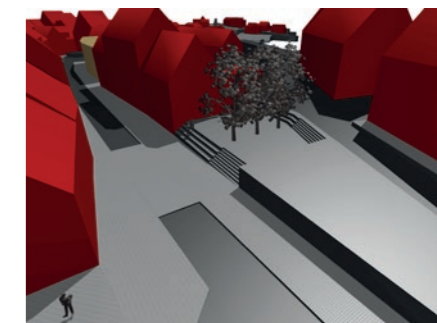
jima Novo mesto še ni dostojno oddolžilo. Na Glavnem trgu je v načrtu dopolnitev manjkajočih herm pred rotovžem s podobami Ivana Vrhovca, Ferdinanda Seidla, Božidarja Jakca in Marjana Mušiča, pred pročeljem nekdanje Tandlerjeve tiskarne pa kip tiskarja, založnika in družbeno dejavnega Novomeščana Janeza Krajca, obrnjenega s pogledom proti hiši na Rozmanovi ulici 2, v kateri je med letoma 1876 in 1901 delovala njegova tiskarna.

Vključevanje občanov in občanov ter zainteresirane javnosti

Na Zavodu za varstvo kulturne dediščine konservatorski načrt razumemo kot vizijo prenove osrednjih odprtih javnih prostorov v zgodovinskem jedru Novega mesta, ki jo je mesto pogrešalo od zadnje prenove Glavnega trga in Rozmanove ulice po načrtih urbanista, arhitekta in konservatorja Marjana Mušiča med letoma 1950-1953. Vizija je osnova za načrtovanje odločitev, ki so v pristojnosti župana in njegovih sodelavcev, občinskih in državnih strokovnih služb in jih je potrebno že na tej stopnji uskladiti tudi z organizirano civilno družbo in širšo zainteresirano javnostjo. V okviru javne obravnave so Mestna občina Novo mesto, Krajevna skupnost Center ter številna novomeška društva, med njimi Društvo Novo mesto, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, Društvo arhitektov Dolenjske in Bele krajine in Novomeška kolesarska mreža, 28. februarja 2015 organizirali prvo delavnico, ki je privabila več kot sto krajanov. Prva delavnica je bila namenjena prepoznavanju kulturnih, okoljskih, gospodarskih, socialnih in identitetnih pomenov osrednjih odprtih mestnih prostorov, ki jih moramo upoštevati pri nadaljnjem načrtovanju prenove zgodovinskega jedra Novega mesta kot živega organizma. Udeleženci delavnice so mestno jedro označili kot srce Novega mesta, prepojeno s spomini in nostalgijo. Strinjali so se, da

Predlog preureditve kandidijskega križišča v Trg novomeške pomladi, likovno poudarjen s kipi protagonistov te enkratne kulturno-umetniške manifestacije.

Nova ureditev Rozmanove ulice s kipoma Boga Komelja in Severina Šalija.

Prve delavnice se je udeležilo več kot sto Novomeščanov. Foto: Boštjan Pucej, 2015.

je potrebno na trgu več prostora nameniti ljudem ter raznim dejavnostim in dogodkom. Ob tem so poudarili, da veliki in bučni dogodki sodijo na druge lokacije v mestu, kot je na primer Novi trg, in da je potrebno prekiniti s prakso občasnih obvozov v mestnem jedru, ki rušijo vsakodnevni ritem ponudnikom storitev in blaga ter stanovalcem. Tako kot konservatorska stroka se tudi Novomeščani zavzemajo za vzpostavitev delovnega mesta mestnega menedžerja in tehnično informacijske pisarne v pomoč krajanom.

Konec maja 2015 bo organizirana še druga delavnica, na kateri bomo po izkušnjah prve delavnice in poskusne prometne ureditve ovrednotili predloge konkretnih ukrepov iz konservatorskega načrta.

Avtor **Tomaž Golob** je zaposlen v Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območni enoti Novo mesto.

Anketa med prebivalci KS Center

Za prenovljeno, čisto in varno mestno jedro

Jana Murgelj

Novo mesto ima svoje korenine prav na polotoku Krke, kjer je danes Krajevna skupnost Center. Kako so bili prebivalci polotoka z življenjem zadovoljni takrat in kakšnih izboljšav so si želeli, ne vemo. Vemo pa, kako je s tem danes, saj smo člani sveta KS Center v januarju med krajan na to temo izvedli anketo. Ankete smo poslali na 397 naslovov, kolikor je naslovov s stalnim prebivališčem v KS Center, dobili pa 88 izpolnjenih anket.

V veselje nam je, da smo krajan z življenjem tu v povprečju zadovoljni. Res pa je tudi, da se čisto vsi krajan strinjajo, da je mestno jedro potrebno prenove. Izboljšave si želijo na več področjih. Na področju komunale bi si želeli predvsem bolj urejene otoke za odpadke in bolj pogost odvoz smeti. Krajan pogrešajo tudi boljše skrb za javno razsvetljavo, predvsem Breg in Šolska ulica sta slabo osvetljeni. Izboljšanje tega bi dvignilo tudi nivo občutka varnosti. V tej smeri si krajan želijo tudi bolj pogoste obhode policistov. Ne samo v luči varnosti, ampak tudi nadzorovanja in umirjanja prometa. Ta je še vedno najbolj pereč problem prebivalcev. Na eni strani zaradi onesnaženja zraka, ki ga povzroča, na drugi, težji strani, pa nevarnosti, ki jo predstavlja. Zato smo člani sveta že dali pobudo občinski upravi, da se na najbolj izpostavljenih točkah hitrost omeji s hitrostnimi ovirami. Te točke so Vrhovčeva in Sokolska ulica, Breg in Kandijski most. Intenzivno iščemo tudi rešitev glede parkiranja za prebivalce. Izvedeli smo še mnogo več in če vas zanima, boste bolj podrobne rezultate ankete našli na spletni strani KS Center.

Občinski svet izbral častnega občana SKLADATELJ BOŽIDAR KOS, VÉLIKI NOVOMEŠČAN

Občinski svet Mestne občine Novo mesto je na svoji 4. seji, 26. februarja 2015, podelil naziv častnega občana Mestne občine Novo mesto. To je postal Božidar Kos, eden najpomembnejših sodobnih slovenskih skladateljev. Predlog so podali dr. Marijan Dovič, dr. Miha Japelj in Matija Slak. Marijana Doviča smo tudi prosili, da tega izjemnega glasbenika predstavi v naši publikaciji. Naziv častnega občana bo sicer uradno podeljen na slovesnosti, ki bo potekala 7. aprila, ob 19. uri, v Kulturnem centru Janeza Trdine.

„Naziv in plaketa nista dovolj. Nekateri koraki so že nakazani: Kos je prejšnje poletje nastopil na pogovornem večeru v okviru Goginega poletnega festivala, morda se obeta tudi biografska monografija. Toda resnično smiseln cilj – vsekakor vreden 650-letnice mesta – bi bil tale: omogočiti Novomeščanom, da Kosovo glasbo slišimo in izkusimo v živo.“

V poznem srednjem veku, v času torej, ko je bilo ustanovljeno tudi Novo mesto, so mestne skupnosti po Evropi poleg krščanskih svetnikov in svetnic že častile in pozdravljale tudi svoje „viri illustres“ oziroma »slavne možove«, kot jim bosta proti koncu 19. stoletju rekla navdihovalca slovenskega nacionalizma Lovro Toman in Janez Bleiweis, kasneje nekoliko pozabljeni »oče naroda«. Slavili so jih oblastniki, ki so na ta način utrjevali svojo legitimnost, slavili so jih intelektualci, ki so neredko parazitirali na njihovih dosežkih, slavili pa so jih tudi neuki navadni smrtniki, ki morda niso niti približno razumeli, zakaj so dotični možje (žensk pač tedaj skorajda ni bilo med njimi) sploh postali slavni. Morda niso vedeli, o čem govorijo njihove učene pesnitve in kompozicije, niso razumeli njihovih zapletenih načrtov in izumov, a vedeli in intuitivno razumeli so tole: dejstvo, da je ta ali oni imenitnej živel in delal v tem mestu (ali pa se je tu le rodil, umrl ali šel mimo), mi koristi, saj povečuje slavo mojega mesta, s tem pa dviga tudi mojo vrednost – na plečih slavnih mož

sem enostavno večji tudi sam! Zato so se starogrški polisi prerekali med seboj za Homerjevo dediščino, zato se Hrvati in Srbi še danes prerekajo okrog rodu Nikole Tesle, slovensko narodno gibanje pa je po letu 1850 sprožilo mrzlično iskanje in dokazovanje Gallusovih slovenskih korenin. Novo mesto tu ni izjema: že od nekdanj izkazuje čast svojim imenitnim možem. Ob visoki obletnici ustanovitve nam torej duh te starodavne tradicije nalaga, da predstavimo osebnost, ki s svojimi dosežki močno presega ne le raven mesta, temveč posega kar v sam svetovni vrh: to je skladatelj dr. Božidar Kos, upokojeni profesor kompozicije na sydneyjskem glasbenem Konservatoriju.

Da bi si Novomeščani Božidarja Kosa na opisani način *prisvojili*, ga je treba najprej šele *predstaviti*, kajti malokdo ga v resnici pozna. Njegova kariera se ni odvila v slovenskem prostoru, temveč je vezana zlasti na oddaljeni avstralski kontinent, njegovo delo pa je precej bolj kot doma znano v širnem svetu. Zato utegne marsikoga

presenetiti dejstvo, da je Božidar Kos nedvomno *najuspešnejši slovenski skladatelj druge polovice 20. stoletja v svetovnem merilu*, saj so njegovo glasbo izvajali najboljši orkestri in ansambli za moderno glasbo. Večina njegove poklicne kariere se je odvijala v tujini, pa vendar je dejavno zaznamoval tudi novomeško glasbeno dogajanje: v prvih letih po drugi svetovni vojni je v lokalnem prostoru deloval kot »muskontar«, eden izmed protagonistov zgodnjega jazza, šele kasneje je sledila njegova »preobrazba« v elitnega skladatelja glasbene avantgarde. Po letu 1965, ko se je ustalil v Avstraliji, se je posvetil kompoziciji resne glasbe in se uveljavil kot eden vidnejših in najbolj inovativnih modernistov našega časa, o čemer pričajo njegova akademska biografija, njegova diskografija, številne mednarodne nagrade in zlasti seznam glasbenikov in ansambllov, s katerimi je sodeloval v svoji neverjetno bogati umetniški karieri. Oglejmo si torej v nekaj kratkih potezah Kosov osupljivi življenjepis.

Božidar Kos, rojen 3. maja 1934 v Novem mestu, se je šolal v rodnem mestu in že pri petih letih začel igrati harmoniko ter se spoznal z violončelom in klavirjem. V začetku petdesetih let je bil izrazito dejaven na novomeški glasbeni sceni: poučeval je na novomeški glasbeni šoli, vodil in pripravljaval aranžmaje za različne jazz zasedbe ter bogato prispeval h glasbenemu življenju v mestu. Pozneje se je ob študiju strojništva na ljubljanski univerzi aktivno ukvarjal z jazzom. Kmalu je s svojim ansamblom odšel v Beograd in od tam v tujino (Nemčija, Avstrija, Švica), kjer se je preživljal kot izvajalec jazza in aranžer, dokler se ni 1965 dokončno ustalil v Avstraliji. Tam je začel resno študirati kompozicijo na univerzi v Adelajdi. Po diplomii je leto dni poučeval kot docent za glasbo na ustanovi Torrens College of Advanced Education, 1976 pa so ga povabili na Fakulteto za glasbo na adelajdski univerzi. Medtem je 1980 promoviral še za magistra glasbe in potem na sydneyjski univerzi tudi doktoriral. Pogosto se je vračal v Evropo. Izpopolnjeval se je pri vodilnih evropskih modernistih G. Ligetiju, B. Fernyhoughu, M. Kaglu, G. Sinopoliju, C. Halffterju, B. Randsu, na poletnih tečajih v Darmstadtu in drugod. Vse bolj uglednega skladatelja in pedagoga so leta 1984 povabili na Konservatorij v Sydneyju, kjer je postal profesor in predstojnik kompozicijskega in glasbenotehnološkega oddelka. Delo v tej ustanovi ga je kmalu uvrstilo med najvidnejše avstralske skladatelje in pedagoge.

Božidar Kos je dejaven na več področjih, povezanih s skladateljskim delom v Evropi in Avstraliji. Svoje delo je predstavil na mednarodnem tečaju za novo glasbo v Darmstadtu v Nemčiji (1976), v Avstraliji je učil na poletni šoli za mlade avstralske in novozelandske skladatelje (1983) in na avstralski šoli skladateljev orkestralne glasbe (1992). Predaval je tudi na Glasbeni akademiji v Ljubljani (1995). Na mednarodnem muzikološkem simpoziju v Melbournu (1988) je predstavil disertacijo o svoji skladateljski tehniki pod naslovom *In Search of perceptible Harmonic organisation*. Kos je bil tudi dolgoletni član predsedstva avstralske sekcije mednarodnega združenja za sodobno glasbo (ISCM) in izvršilnega komiteja društva avstralskih skladateljev. Od 1991 je tudi član društva slovenskih skladateljev. Po upokojitvi leta 2008 se je za stalno vrnil na Dolenjsko; ob tem je postal bolj aktiven na slovenskem glasbenem prizorišču, izvoljen pa je bil tudi za rednega člana slovenske akademije znanosti in umetnosti (poleg njega sta med skladatelji redna člana le še Lojze Lebič in Janez Matičič).

Kosova dela naročajo in izvajajo vrhunski svetovni solisti, ansambli in orkestri. Njegova dela prenašajo radijske postaje po vsem svetu, izšla pa so na zgoščenkah pri založbah Vox Australis, Toll Poppies, Curious (noise), Edicije DSS (Ars Slovenica) in ZKP RTV Slovenija. Prejel je številne nagrade in priznanja, med drugim skladateljsko štipendijo Adolfa Spivakovskega (1977), prestižni Fellowship in Composition (skupna podelitev avstralskega sveta za kulturo in adelajdske univerze) (1980–1983), nagrado Alberta H. Maggsa (1983), tretjo nagrado na mednarodnem glasbenem tekmovanju mesta Trst (Premio Musicale Città di Trieste) (1987), tri nagrade kritikov Avstralije (1991), med njimi tudi nagrado za najboljšo avstralsko orkestralno delo in 2004 nagrado za dolgoročni prispevek

ki napredovanju avstralske glasbe (For Long-term Contribution to the Advancement of Australian Music).

Kosova skladateljska estetska izhodišča najdemo v disciplinah, ki jih je začrtala avantgarda po drugi svetovni vojni, vendar preoblikovana v samostojno in izvorno glasbeno govorico. Kos je zasnoval stil skrbno in spretno strukturirane, harmonsko senzitivne kompleksnosti. Komponira glasbo, ki raziskuje odnose med glasbenim prostorom, harmonijo, zvočno barvo in teksturo, med njegovimi inovacijami pa velja izpostaviti raziskave t. i. subharmonskega spektra in mikrotonov. S svojim delom se je Kos neizbrisno vpisal v zgodovino glasbenega modernizma in avantgarde 20. stoletja.

Podpisniki izr. prof. dr. Marijan Dovič, red. prof. dr. Miha Japelj in Matija Slak, ravnatelj Glasbene šole Marjana Kozine Novo mesto, smo (ob podpori Slovenske akademije znanosti in umetnosti) v začetku leta podali predlog, da se skladatelju dr. Božidarju Kosu podeli naziv *Častnega občana Mestne občine Novo mesto* – za izjemne trajne življenjske uspehe na umetniškem področju. Toda pripomniti je treba, da naziv in plaketa nista dovolj. Nekateri koraki so že nakazani: Kos je prejšnje poletje nastopil na pogovornem večeru v okviru Goginega poletnega festivala, morda se obeta tudi biografska monografija. Toda resnično smiseln cilj – vsekakor vreden 650-letnice mesta – bi bil tale: omogočiti Novomeščanom, da Kosovo glasbo slišimo in izkusimo v živo. Ta cilj ni enostavno dosegljiv, saj v mestu ni veliko zasedb, ki bi to kompleksno glasbo lahko izvajale. Morda tudi ni veliko publike, ki bi Kosovo glasbo lahko kompetentno poslušala in resnično uživala npr. v zvokih monumentalne *Aurore Australis*. Toda le v primeru, da Kosovo skladateljsko delo živo vtremo v umetniško življenje mesta, lahko novomeško »prisvajanje« Kosa postane resnično poštena – ne pa zgolj površinska in formalistična – gesta. Šele tedaj bo mogoče reči, da se Kosova vrhunska glasba živo vpisuje v bogato izročilo Novega mesta kot *mesta glasbe*.

Da bi si Novomeščani Božidarja Kosa na opisani način prisvojili, ga je treba najprej šele predstaviti, kajti malokdo ga v resnici pozna. Njegova kariera se ni odvila v slovenskem prostoru, temveč je vezana zlasti na oddaljeni avstralski kontinent, njegovo delo pa je precej bolj kot doma znano v širnem svetu.

NAGRADE IN PRIZNANJA MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 2014

Posamezniki in organizacije, ki izstopajo

Občinski svet Mestne občine Novo mesto je konec februarja na svoji 4. redni seji novega mandata sprejel tudi sklep o podelitvi nagrad in priznanj mestne občine za leto 2014. Podelitev bo potekala na dan občinskega praznika, 7. aprila, ob 19. uri, v Kulturnem centru Janeza Trdine. Na prireditve so vljudno vabljeni vsi občani in občanke. V pričujočem prispevku pa želimo na kratko predstaviti naše nagrajenke in nagrajence.

Nagrade Mestne občine Novo mesto trem uglednim ženskam

Branka Moškon, Helena Mrzlikar in Rožca Šonc so nagrajenke Mestne občine Novo mesto, saj so vsaka na svojem področju, prva na kulturnem, druga na vzgojno-izobraževalnem, tretja pa na humanitarnem, trajno vplivale na razvoj lokalne skupnosti.

Branka Moškon je s folkloro povezana že od otroških let, z obujanjem folklorne dejavnosti v Novem mestu pa je začela po preselitvi v dolensko prestolnico leta 1968. Raziskovala je ljudsko izročilo in kostumske podobe na Dolenjskem, prav njene so zaslugе za njihovo ožvitev in obnovo, ter se posvečala ustanovitvi folklorne skupine. Na Brankino pobudo je Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Novo mesto leta 1975 ustanovila folklorno skupino, ki je pozneje prerasla v Folklorno društvo Kres. Branka Moškon je umetniška vodja društva od njegove ustanovitve leta 1975. V štirih desetletjih je društvo z nastopi po vsej domovini in Evropi, dvakrat pa tudi v Turčiji, ime Kresa, Novega mesta in Dolenjske poneslo izven slovenskih meja. FD Kres s še tremi dolenskiimi in posavskimi folklornimi društvi letos že enajstič prireja mednarodni folklorni festival SloFolk s koncerti tujih in domačih skupin. Branka Moškon je strokovna sodelavka in državna selektorica Javnega sklada za kulturne dejavnosti Slovenije. Za svoje ustvarjalno in strokovno delo je prejela številne nagrade in priznanja, med drugim tudi najvišje slovensko priznanje v folklorni dejavnosti – Maroltovo plaketo.

Helena Mrzlikar je svoj poklic posvetila delu z mladino, izobraževanju odraslih in drugih skupin o zdravem načinu življenja in prehrani. Nepretrgoma se je trudila za predelek ljudi vseh starosti tako v mestu kot na podeželju ter promocijo številnih dobrih strani podeželja, ki prispevajo k pestrejši turistični ponudbi. Ustanovila je Združenje nosilcev kmetij z dopolnilno dejavnostjo *Naša vas*, ki deluje že skoraj petnajst let. Namen združenja je trženje kmečkih dobrin in promocija turističnih kmetij na dolenskem podeželju. Desetletja je izobraževala ljudi tudi prek medijev, mnoge svoje izkušnje je predstavila v knjigah. Zdravo, doma pridelano hrano promovira tudi kot upokojenka. Zaradi njene prepoznavnosti in uspehov na izobraževalnem in svetovalnem področju so jo leta 1995 predlagali za Slovenko leta.

Rožca Šonc je desetletja predana socialnemu in humanitarnemu delu, ki mu posveča ves svoj čas. Bila je pobudnica ustanovitve aktivna delovnih invalidov družbe in skupine za pomoč odvisnikom. Predvsem po upokojitvi vodi ali sodeluje v številnih lokalnih, regionalnih in državnih projektih ter socialno-varstvenih programih za starejše in upokojujence (npr. *Starejši za višjo kakovost življenja doma*). Od leta 2011 je tudi predsednica Društva upokojencev Novo mesto, ki je eno prvih s pravno in socialno svetovalnico, od leta 2014 pa še s svetovalnico s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Šončeva je za svoje delo prejela številna državna priznanja. Je prejemnica plakete Državnega sveta za najzaslužnejše prostovoljce v evropskem letu prostovoljcev, lani je prejela veliko plaketo Zveze društev upokojencev Slovenije in priznanje Festivala za tretje življenjsko obdobje.

Trdinova nagrada: Rasto Božič

Rasto Božič si je s pomembnejšimi uspehi na kulturnem in publicističnem področju prislužil Trdinovo nagrado.

Rasta Božiča poznamo kot publicista s statusom samostojnega novinarja ter dopisnika Slovenske tiskovne agencije za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje, odgovornega urednika pokrajinske revije za literaturo, kulturo in družbena vprašanja *Rast*, pisatelja in aktivnega spremljevalca kulturnih dogajanj, njihovega zapisovalca in spodbujevalca ter fotografa. Rasto Božič je najprej deloval na novomeški radijski postaji *Studio D* kot glasbeni, nato pa še odgovorni urednik. Sodeloval je tudi pri zagonu novomeške televizije. V zadnjem desetletju deluje kot samostojni novinar.

V tem času je objavil preko 5000 člankov, leta 2008 pa pri Založbi Goga izdal knjižni prvenec *Mesto situl*. Kmalu naj bi izšlo njegovo novo delo *Schindlerjev vojak*. V Novem mestu je doslej vodil več kot 40 literarnih in pogovornih večerov, glasbeno je opremil dva igrano-dokumentarna filma *Arheološka podoba Dolenjske* in *Strelji v Bazovici*. Bil je tudi med glasbenimi zagnanci, ki so v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja začeli z novomeškim festivalom na prostem Rock Otočec. Tesno je povezan tudi z novomeško in dolensko arheologijo. Kot dijak, študent arheologije in tudi kasneje je sodeloval na številnih arheoloških izkopavanjih. Je tudi član *Slovenskega arheološkega društva*.

Dva prejemnika grba Mestne občine Novo mesto

Prejemnika grba Mestne občine Novo mesto za leto 2014 sta **DRPDNM** (Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto) in **Televizija Novo mesto**, saj s svojim dolgotrajnim uspešnim delovanjem prispevata k napredku mestne občine, njenemu ugledu in skrbi za občane.

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja razvilo inovativen program psihosocialne pomoči za okoli tisoč beguncev iz Bosne in Hercegovine, ki jih je v Novo mesto prignala vojna na Balkanu. Danes ima status humanitarne organizacije in društva, ki deluje v javnem interesu. S svojimi inovativnimi programi že 22 let prispeva k razvoju na področjih prostovoljstva, kulture, mladine, človekovih pravic, medkulturnega dialoga, aktivnega državljanstva, demokracije, povezovanja z ostalimi nevladnimi organizacijami in mednarodnega sodelovanja. S programom za socialno izključene skupine prebivalstva predvsem priseljencem in Romom zagotavlja celostno

podpomo pri vključevanju v družbo. Z organizacijo številnih medkulturnih dogodkov kot pomemben kulturni producent v lokalni skupnosti promovira kulturno raznolikost in medkulturno učenje. Z mednarodnim povezovanjem v različna partnerstva razvija aktivno in evropsko državljanstvo. Od leta 2008 opravlja funkcijo regijskega stičišča za nevladne organizacije, s čimer društvom, zasebnim zavodom in ustanovam v jugovzhodni Sloveniji nudi celostno podporo pri njihovem razvoju. Za svoje delo je društvo prejelo številna slovenska in mednarodna priznanja. Je tudi član ALDE-združenja agencij za lokalno demokracijo s sedežem v Strasbourgu. S svojim delovanjem je pomembno prispevalo k temu, da je mestna občina leta 2003 pridobila častni naziv *Mesto prostovoljcev*.

Televizija Novo mesto letos praznuje 25 let delovanja in ima status regionalnega televizijskega programa posebnega pomena. Od vsega začetka se zaveda svojega poslanstva in družbene odgovornosti. Okolju,

v katerem deluje, in širše nudi visoko kakovostne informacije, zato sodi med najbolj gledane regionalne televizije v slovenskem prostoru, pa tudi na Hrvaškem. Prizadevna ekipa Vašega kanala nas dnevno obvešča o najrazličnejših dogodkih, dosežkih na področju gospodarstva, kmetijstva, kulture, športa, zabave in drugih. Posebno pozornost pa namenja poročanju o delovanju nevladnih organizacij in društev ter na ta način prispeva k njihovi prepoznavnosti. Gledalce ne le obvešča, temveč tudi vzgaja in izobražuje. Kot članica Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine s svojimi prispevki vidno prispeva k promociji gospodarstva in turizma naše regije.

Besedilo je pripravljeno na podlagi utemeljitev nagrad, ki so jih prispevali predlagatelji.

PRETEKLA PRAZNOVANJA JUBILEJEV NOVEGA MESTA KRUH IN IGRE, PRAZNOVANJA IN GRADNJE

Na slovesni seji občinskega odbora so podeljevali priznanja častnim meščanom, opoldne pa je sledilo svečano kosilo v Brunnerjevi gostilni na Bregu, kjer se je nazdravljalo s šampanjcem in jedlo rake iz reke Krke. Praznovanje se je zaključilo s plesom.

Arhivski viri razkrivajo, da je bilo najbolj odmevno praznovanje jubileja Novega mesta leta 1865, ko je od podelitve mestnih pravic, 7. aprila 1365, minilo 500 let. Slavje je potekalo od 19. do 21. avgusta. Praznično vzdušje so prvi dan naznanjali slovesni strelstrelskega društva, obhod godbe in okrašenost mesta z zastavicami in venci iz trt zrelega grozdja. Mestna hiša, ki sta jo krasili podoba Rudolfa IV. in letnici 1365 ter 1865, je bila zvečer slavnostno osvetljena. Proslavljanje se je naslednjega dne pričelo s slovesno mašo in parodo meščanske garde, sledila sta kosilo za uboge na mestne stroške in veselica na Tratah, kjer so mnogi kupovali Tandlerjev spominski list in občudovali veličasten ognjemet. Zvečer je ljubljansko telovadno društvo Južni Sokol v prostorih društva Kazina organiziralo bogat čitalniški program s petjem in igranjem violine. Zadnji slavnostni dan se je pričel z budnico meščanske garde. Na slovesni seji občinskega odbora so podeljevali priznanja častnim meščanom, opoldne pa je sledilo svečano kosilo v Brunnerjevi gostilni na Bregu, kjer se je nazdravljalo s šampanjcem in jedlo rake iz reke Krke. Praznovanje se je zaključilo s plesom. Meščani so si v mestu želeli vidnejših in trajnejših sprememb, na katere so opozarjali leta pred jubilejem. Največji pridobitvi ob zaključku praznovanja sta bili ustanovitev Narodne čitalnice in cesarjeva odobritev spremembe imena iz Neustädtl v Rudolfswerth (Rudolfovo). Podobno se je sto let kasneje z razstavami, prireditvami in slavnostnimi srečanji od 6. aprila do 29. novembra 1965 obeleževala

Spominski list ob 500-letnici Novega mesta. Original hrani Dolenjski muzej Novo mesto.

600-letnica Novega mesta in 20-letnica osvoboditve mesta. Ob jubileju je bila poleg slavja načrtovana tudi ureditev parkirišč, zelenic, pešpoti, pobočja Brega, sprehajališča ob Krki na Loki in kopališča. Poseben čar je mesto dobilo z večerno razsvetljavo mostov in osvetlitvijo spomenikov ter zgradb. Na pošti je bil za žigosanje pisem na voljo jubilejni žig. Na predvečer obletnice je rojak, zgodovinar Fran Zwitter na slavnostni akademiji v dvorani Doma kulture predaval o zgodovini Novega mesta. Za bogat kulturni program so skrbeli moški pevski zbor DPD Svobode Dušan Jereb, člani Ljubljanskega sindikalnega simfoničnega orkestra ter

operna pevka Vilma Bukovec, ki je večer sklenila s pesmijo Marjana Kozine. Ob 600-letnici je v Domu ljudske prosvete potekala slavnostna seja občinske skupščine, kjer so prebrali pismo podpredsednika SFRJ, Aleksandra Rankovića, ki je prevzel pokroviteljstvo nad prireditvami ob obeh jubilejih mesta. Po seji je v Dolenjski galeriji direktor muzeja, Janko Jarc, odprl razstavo partizanskih grafik Božidarja Jakca in razstavo arhivskih dokumentov novomeške občine. Najpomembnejša pridobitev v jubilejnem letu 1965 je bila dograditev treh novih oddelkov bolnišnice, kar je bila velika spodbuda za nadaljnji razvoj Novega mesta.

Dunja Mušič je arhivistka, zaposlena v Zgodovinskem arhivu Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino Novo mesto.

Tudi novomeški VRTCI praznujejo

Ob 650-letnici mesta, se zdi jubilej, 85 let predšolske vzgoje v Novem mestu, dokaj skromen. Pa vendarle – ob misli nazaj, na leto 1930, ko beležimo odprtje prvega novomeškega vrtca, se zdi prav, da ga ne spregledamo. Tudi zato, ker smo ponosni na več desetletij dolgo prehojeno pot, ki ni bila in še vedno ni enostavna. Pred 85 leti je, 1. 3. 1930, v prizidku k današnji OŠ Center, prvič v Novem mestu prestopilo prag vrtca 80 otrok, starih od 4 do 7 let. In od takrat naprej je vrtec deloval skorajda neprekinjeno. Kljub temu, da so bile med 2. svetovno vojno nujne nenehne prilagoditve in selitve, in da so starši, iz strahu pred bombnimi napadi, svoje malčke neradi in neredno pošiljali v varstvo. Po vojni, ko so tudi ženske – matere prevzemale enakopravnejši položaj tako v gospodarskem, kot tudi družbenopolitičnem življenju, so se potrebe po organizirani predšolski vzgoji še okrepile. Nastal je vrtec Dom igre in dela, ki se je kasneje preimenoval v Vrtec Vide Tomšič, in se po nekaj letih združil z novoustanovljenim vrtcem Kandija ter prevzel novo ime VVZ Novo mesto, pod upravo katerega je takrat, leta 1965, delovalo 8 oddelkov. Od leta 1965 je predšolska vzgoja v naslednjih, najmanj 20 letih, doživela v Novem

mestu pravi razcvet. Gradili so se vrtci, drug za drugim so rasli, tudi v blokovskih stanovanjih in v sodelovanju s tovarnami Novoteks in Novoles. Vrtci Mestne njive, Novoteks, Straža, Ragovska (prvi povojni namensko grajen), Ljubljanska, Irča vas, dograjen prizidek na Ragovski cesti, Mali Slatnik, Drska II, v Bršljinu, dva v Ločni in mnogih okoliških krajih so v tistem času spadali pod novomeško občino. Pojavila se je tudi organizirana oblika družinskega varstva. Izrednega pomena je bila ob nizki vključenosti otrok, ki je bila takrat zgolj slabih 40% in velikemu pomanjkanju prostih mest, tudi organizirana obvezna mala šola zadnje leto pred vstopom v osnovno šolo. Vzgojno varstveni zavod se je v vmesnem času preimenoval v Vzgojno varstveno organizacijo, od izgradnje vrtca na Ragovski ulici pa je bil tudi sedež vrtca prav tu. Leta 2003 je MO Novo mesto kot ustanoviteljica vrtca sledila zakonodaji in izvedla reorganizacijo Vzgojno varstvene organizacije Novo mesto. Nastala sta 2 javna samostojna vrtca – Vrtec Pedenjped Novo mesto, ki se je z 29 oddelki odcepil in Vrtec Ciciban Novo mesto, ki je z 29 oddelki postal pravni naslednik bivše Vzgojno varstvene organizacije.

Po 85 letih deluje v Novem mestu 7 vrtcev z zelo široko paleto ponudbe in različnim statusom. Ob dveh največjih javnih vrtcih, Cicibanu in Pedenjpedu, delujeta še vrtca pri osnovnih šolah, v Brusnicah in Stopičah, dva vrtca s koncesijo, Ringaraja in Jana ter zasebni Petrov vrtec v Šempetru pri Otočcu. Od začetnega števila vključenih otrok, ko jih je vrtec obiskovalo 80, se je v 85 letih število otrok povečalo za več kot 20-krat, sama vključenost v odstotkih se je najmanj podvojila, število objektov je s prvim popolnoma neprimerljivo. Danes je res marsikaj drugače, res pa je, da so drugačne potrebe, tako kot je drugačno tudi življenje. Vendar pa je v 85-ih letih ves čas prisotna rdeča nit – nenehna skrb za zagotavljanje kakovostnega vrtčevskega življenja. Vsa vodstva novomeških vrtcev so bila vedno zelo dejavna tudi na državnem nivoju v iskanju in zagotavljanju možnosti za kakovostno predšolsko vzgojo. Verjamemo, da je predšolska vzgoja v Novem mestu področje, ki deluje izredno dobro, zato smo mnenja, da takšnega jubileja ne bi smel spregledati nihče. V sodelovanju z občino ustanoviteljico in vsemi ostalimi vrtci bomo skupaj z mestom z veseljem in ponosno praznovali.

Obletnice v letu 2015

Letošnje leto je res polno številnih obletnic. Preveč, da bi jih našteji čisto vse, zato izpostavljam samo nekatere.

150 let

110 let

140 let

100. obletnica

150. obletnica

100. obletnica

110. obletnica

220. obletnica

110. obletnica

80. obletnica

300. obletnica

Narodne čitalnice (ustanovljena 23. oktobra 1865).

stavbe rotovža (otvoritev novo zgrajenega poslopja 18. avgusta 1905).

Narodnega doma (otvoritev 14. novembra 1875).

rojstva Boga Komelja (25.5.1915-19.9.1981), bibliotekar, Čopov in Trdinov nagrajenec.

rojstva Ignacija Hladnika (25.9.1865-19.3.1932), skladatelj in orglar, umrl v Novem mestu.

rojstva Vladimira Lamuta (19.8.1915-11.3.1962), slikar in grafik.

rojstva Frana Zwittera (24.10.1905-14.4.1988), zgodovinar, akademik in Trdinov nagrajenec. Otroštvo je preživel v Novem mestu v t. i. Zwitterovi vili.

rojstva Henrika Tandlerja (7.7.1795-8.7.1836), novomeški tiskar, umrl v Novem mestu.

smrti Janeza Trdine (29.5.1830-14.7.1905), etnograf, pisatelj in zgodovinar, umrl v Novem mestu.

smrti Frana Šukljeta (24.10.1849-18.8.1935), politik in zgodovinar, zadnji lastnik gradiča Kamen v Kandiji, kjer je tudi umrl.

smrti Janeza Kocha (1650-1715), risar in slikar. Znani sta le letnici rojstva in smrti. Izšel je iz ugledne novomeške družine in bil tudi mestni sodnik v Novem mestu. Za Valvasorja je v Slavi vojvodine Kranjske risal predloge za bakroreze.

Osnovnošolci ustvarjajo MOJE MESTO V OČEH NAJMLAJŠIH

Jaka Šterk, 1. c, OŠ Drska

Vodnjak, čuvaj mesta

Položili so še zadnji marmorni kamen. Počutil sem se, kot da bi mi bili v tistem trenutku vlili življenje. Delavci so pospravili orodje, pometli prah ter odšli na malico. Stal sem v vsej svoji lepoti sredi novomeškega trga. Ljudje so se ustavljali, da bi me občudovali – njihov novi marmorni vodnjak.

Občudoval sem svojo okolico. Hiše bogatih trgovcev, katerih pročelje je bilo popestrjeno z arkadami in podpornimi stebri. Čez trg se je vila cesta iz granitnih kock. Najlepše pa je bilo ob dnevih, ko so kmetje prišli kupovat in prodajat svoje izdelke. Vse je bilo polno vrveža, ljudi in življenja. Včasih je igrala tudi glasba, ki so jo igrali ulični glasbeniki in v klobuk zbirali prispevke. Tako sem čez noč poslušal mimoidoče in ulico ter poslušal zven kapiteljske cerkve ob vsaki polni uri; ponoči pa opazoval zvezde na nebo in poslušal šumenje reke Krke. Tako sem užival dneve, tedne, mesece in leta. Čas pa je tekel naprej.

Do danes se je dosti spremenilo. Ob cesti so zrastle majhni lokali in trgovine, tržnica ni več tako pomembna, saj se da vsa živila in razne izdelke kupiti v velikih trgovskih centrih; ljudje so se od tu preselili na obrobje mest, kjer so hiše bolj moderne. Včasih je bil trg poln ljudi, zdaj pa so jih zamenjali avtomobili, ki jih ljudje tu parkirajo. Še vedno opazim nekaj parov ali družin, ki se sprehajajo po mestu. Imam občutek, da mesto zamira. Včasih pa ne kaj preveč lepo vzdušje popestrijo koncerti ali prireditve. Takrat pride veliko ljudi in spominjam se, kako je bilo v starih časih lepo. Mogoče je vzrok tudi to, da če pridejo ljudje v ta kraj, si ogledajo Dolenjski muzej in reko Krko, na Glavnem trgu pa jih manj stvari pritegne ... Tako razmišljam, nato pa mimo mene pride družina in majhna deklica vame vrže kovanček. Voda v meni kar zadrhti. Zazdi se mi, da me ljudje le še niso pozabili.

Tako sonce zaide in dan se konča. V mesečini pa je mimo mene prikoral gospod, in z mene prebral Kettejeve verze: „Noč trudna molči, nezamudno beži čez mestni trg luna sanjava, vse v mraku mirno, na vodnjaku samo tih vetrc z vodo poigrava.“ To je prebral in odšel proč. Zavedel sem se, da so še ljudje, ki imajo to mesto radi, a nihče tako kakor Krka, ki ga objema že tisočletja.

Luka Bele, 7. b, OŠ Šmihel

Moje mesto

Gledam ga vsak dan,
moje mesto, Novo mesto.
Gledam cerkev Svetega Lenarta
in frančiškanski samostan,
z močnim obzidjem obdan.

Za njim kapiteljski zvonik
sramežljivo, a mogočno dviga se,
med njima Anton Podbevšek Teater,
hram kulture, vabi te.

A najlepše od vsega pogleda -
pod Bregom zelena Krka se vije,
počasi, kot da se spreneveda.
A jez jo zbudi, potem pa šumi, šumi ...

Sprehodim se čez Kandijski most,
srečujem ljudi, vsak nekam hiti.
Staro mestno jedro sameva,
le hrup avtomobilov odmeva.

Vsi željni smo sprememb,
da mesto zaživi,
se Novo mesto prebudi
za dobro vseh ljudi!

Ana Siročič, 6. b, OŠ Grm,
mentorica Ada Stegnar

> Matjaž Kuzma

AGENCIJA ZA ŠPORT V JUBILEJNEM LETU

Tudi letos skakalni spektakel na Kandijskem mostu

Zgodba o verjetno največjem športnem spektaklu v MO Novo mesto v zadnjih dveh letih se je pričela v poletnih mesecih leta 2013 na terasi ob Krki med »nedolžnim« srkanjem jutranje kave. Sprva na videz popolnoma neizvedljiva ideja je počasi, dan za dnem, teden za tednom dobivala jasnejšo sliko z vedno več argumenti, da mi to zmoremo. Ogromno priprav, pogovorov, tudi improvizacije in ob (pričakovanem) razumevanju posameznih odgovornih služb so se v soboto, 7. septembra 2013, skoki v Krko dejansko zgodili. Krkine brežine v bližini dogajanja so bile polne navdušenih in radovednih ljudi, pogled na reko, polno različnih plovil, je bil navdušujoč, celo vreme nam je šlo na roko. Seveda so za popoln spektakel potrebni tudi junaki, ki imajo vse potrebno za odziv z 12-metrskega odskočišča v zeleno lepoto. Tudi s tega vidika smo bili organizatorji presrečni, saj smo s pomočjo prijateljev iz drugih mest v Sloveniji, kjer so skoki z višin že dolgoletna tradicija, uspeli naš dogodek uvrstiti v t. i. Slovenski pokal, še več, tekma v Novem mestu je predstavljala zaključek pokala za leto 2013. Dogodek je bil torej zelo uspešen tudi z vidika udeležbe samih tekmovalcev, teh je bilo 31, med njimi dve pogumni dekleti. Tekmovalci so prišli v Novo mesto iz vse Slovenije in celo iz Italije, Srbije ter Bosne in Hercegovine. Temelji za nadaljevanje spektakla v prihodnjih letih so bili več kot zadostni, da smo že po koncu prvega tekmovanja snovali načrte za skoke v letu 2014. Kljub temu, da nam je v lanskem letu vreme pošteno povzročalo sive lase in smo morali prireditve kar dvakrat prestaviti, so Novomeščani svoj trenutek le doživeli zadnje septembrske sobote, ko smo drugo izvedbo skokov kljub vsem težavam le spravili pod streho. V letu 2015,

ko Novo mesto praznuje svoj častitljivi jubilej, pripravljamo prav posebej bogate dogodke na reki Krki, od katerih bo češnja na torti predstavljala prireditev Skoki v Krko – Kandijski most 2015.

Ulična košarka z bogatim spremljevalnim programom

Projekt državno prvenstvo v košarki 3x3 deluje in je del Košarkarske zveze Slovenije že od leta 2004. V tem času je projekt zrasel v enega izmed množično največjih organiziranih športnih dogodkov, ki poteka na slovenskih ulicah v samih mestnih središčih. Novomeško središče ulične košarke predstavljajo košarkarska igrišča na Loki in so že od leta 2007 stalno prizorišče tega dogodka. Atraktivna košarka in bogat spremljevalni program vsak konec junija na Loko privabita športne navdušence vseh generacij. V letošnjem prazničnem letu smo se odločili, da pripravimo še posebej slavnostni dogodek; prizorišče bomo prestavili na parkirišča Novega trga, postavili tribune in osvetlitev, za konec pa tudi zabavni program z glasbenim koncertom. Novi trg je s svojo veliko površino idealno prizorišče za organizacijo državnega prvenstva v ulični košarki. Imeti priložnost organizirati turnir v mestnem središču in ga transformirati v prekrasen košarkarski dogodek je izjemno, za gledalce pa je to prava paša za oči.

Razvojno izobraževalni center Novo mesto KLOPICE POVEZUJEJO

Do konca junija 2015 v RIC-u Novo mesto izvajajo projekt z naslovom **Po poti kultur**, s katerim želijo spodbujati medkulturni dialog z državljani tretjih držav. Eno izmed aktivnosti projekta so v Razvojno izobraževalnem centru poimenovali **Klopi povezujejo**. V okviru omenjene aktivnosti bodo udeleženci projekta obnovili klopi, ki se nahajajo ob reki Krki, na Župančičevem sprehajališču v Novem mestu. Klopi bodo opremljene z napisi, liki ipd. tako, da bodo predstavljale različne narode oziroma države. Na ta način RIC obeležuje in osvešča, da med nami živijo predstavniki najrazličnejših narodov oz. kultur.

Obnova klopi se bo začela konec meseca maja, zaključila pa do 20. junija, ko se bo v sklopu prireditve Noč na Krki odvila tudi otvoritev prenovljenih klopic s spremljevalnim kulturnim programom. Cilj je obnoviti čim več klopi v Novem mestu in osveščati javnost o etnični raznolikosti, strpnosti ter potrebi po medkulturnem dialogu za kakovostnejše sobivanje. Aktivnost bo spodbujala tudi povezovanje lokalnega okolja, medgeneracijsko sodelovanje, solidarnost med kulturami, etnijami ter aktivno državljanstvo. Pridružite se nam tudi vi! Projekt je sofinanciran iz EU iz sredstev Evropskega sklada za vključevanje državljanov tretjih držav in Ministrstva za notranje zadeve RS.

(Več o projektu na www.ric-nm.si/si/projekti/nacionalni/po-poti-kultur/)

GIMNAZIJA NOVO MESTO SE BLIŽA 270-LETNICI

Gimnazija Novo mesto bo v letu 2016 praznovala 270. obletnico svojega obstoja in neprekinjenega delovanja. Ustanovitev gimnazije je gotovo eden najpomembnejših dogodkov v zgodovini Novega mesta, ki je svojo šolo dobilo že davnega leta 1746. V času krize in gospodarskega usihanja mesta so naši predniki videli možnost za napredek prav v izobraževanju. Zavedali so se, da je znanje osnova vsakršnega napredka na katerem koli področju in da se šolan človek lažje spopada z življenjskimi težavami in izivji. Z novomeške gimnazije so izšli številni umetniki, znanstveniki, gospodarstveniki in drugi izobraženci, ki so s svojim delom in osebnostjo pustili pečat v Novem mestu in pomembno zaznamovali slovenski in mednarodni prostor.

V svoji dolgi zgodovini je Gimnazija Novo mesto doživela in preživela številna razburkana obdobja – vojne, različne politične sisteme, številne reforme itd. Pouk je kljub temu potekal vsako leto, tako da je novomeška gimnazija ena najstarejših izobraževalnih ustanov z neprekinjeno tradicijo delovanja na Slovenskem.

Visoki jubilej Gimnazije Novo mesto bomo na šoli obeležili z različnimi dogodki in prireditvami od januarja do novembra 2016. Pripravili bomo tudi nekaj dogodkov, s katerimi bomo obeležili tudi 650-letnico Novega mesta:

Prireditev	Datum	Prostor
Voden ogled razstave dokumentov iz zgodovine Gimnazije Novo mesto »Za spoštovanje in znanje«	20. 10. 2015 17. 11. 2015 16. 2. 2016 15. 3. 2016	Pritličje in 1. nadstropje v gimnaziji
Otvoritev gimnazijske sprehajalne poti	24. 3. 2016	Center Novega mesta
Recital poezije novomeških gimnazijcev	5. 4. 2016	Ulična prireditev
Ustvarjanje grafitov	april 2016	Okolica gimnazije

EKONOMSKA ŠOLA NOVO MESTO

Niz dogodkov in projektov

Čas hiti, ob tem pa se je vredno ustaviti in se ozreti na svojo preteklost in se spomniti vsega tistega, kar so nam v hrambo zaupali naši predniki. Novo mesto praznuje častljivo obletnico in v počastitev visokega jubileja se je vključila tudi Ekonomska šola Novo mesto, ki bo v ta namen širši javnosti pokazala, kaj vse so dijaki z mentorji Š. Bregač, V. Gerden, M. Kočevar, J. Lajkovič, A. Petrovič, Z. Potočar, T. Rifelj in J. Žagar ustvarili in se na ta način poklonili mestu, katerega živ utrip že sedemdeset let soustvarja tudi naša šola.

Kapiteljska njiva in Novo mesto – mesto situl sta dokumentarna filma, ki bosta govorila o časih prvih poselitev, nekdanjo kulturno stopnjo Novega mesta, ki je bila močno povezana s prihodom in prisotnostjo frančiškanov, pa bo prikazal igrano-dokumentarni film z naslovom Prispevek novomeških frančiškanov h kulturni podobi mesta.

Sokolski dom je prvi narodni dom na Slovenskem, ki danes žalostno propada, Ekonomska šola novo mesto pa mu bo s prireditvijo **15. 6. 2015, ob 18.00**, skušala pospešiti opešani utrip. Na zaključno prireditev bo opozarjal jumbo plakat, tudi izdelek naših dijakov. Na čas, ki so ga mladi Novomeščani preživljali ob reki Krki, bo spomnil dokumentarni film **Življenje ob Krki**, videoesej pa na življenje v Novem mestu pred, med in po II. svetovni vojni.

V tehniki timelapse bosta prikazana vsakdanji novomeški utrip in kaotična podoba njegovega prometa. Prah z receptov za že skoraj pozabljene jedi bo odpihnil izobraževalni film o kulinariki na Dolenjskem, dokumentarni film bo Novo mesto prikazal kot mesto športa, videourinki turističnih krajev bodo vabili na oddih v bližnje toplince in na Otočec.

Dijaki bodo pripravili tudi razstavo poštnih znamk in koledarjev, ob vsem pa še 3D mapping projekcijo na maketo situle in tako dodali svoj kamenček v mozaični podobi Novega mesta.

DEJAVNOSTI NOVOMEŠKE KOLEŠARSKE MREŽE

Novo kolesarsko mesto

Kolesarji, združeni v Novomeško kolesarsko mrežo (NKM), bodo spomladi pripravili dva dogodka, s katerima želijo obeležiti svečani jubilej Novega mesta.

Z namenom povezovati in zblíževati ljudi ter povečevati ozaveščenost o pozitivnih učinkih kolesarjenja pripravlja NKM dogodek pod geslom „650 km za 650 let“.

Cilj akcije je prekolesariti 650 kilometrov za 650 let Novega mesta. Ne gre za to, da bi moral vsakdo prekolesariti 650 km, ampak zato, da vsak prispeva svoj kilometer, dva ali deset kilometrov, in jih tako vsi skupaj zberemo 650.

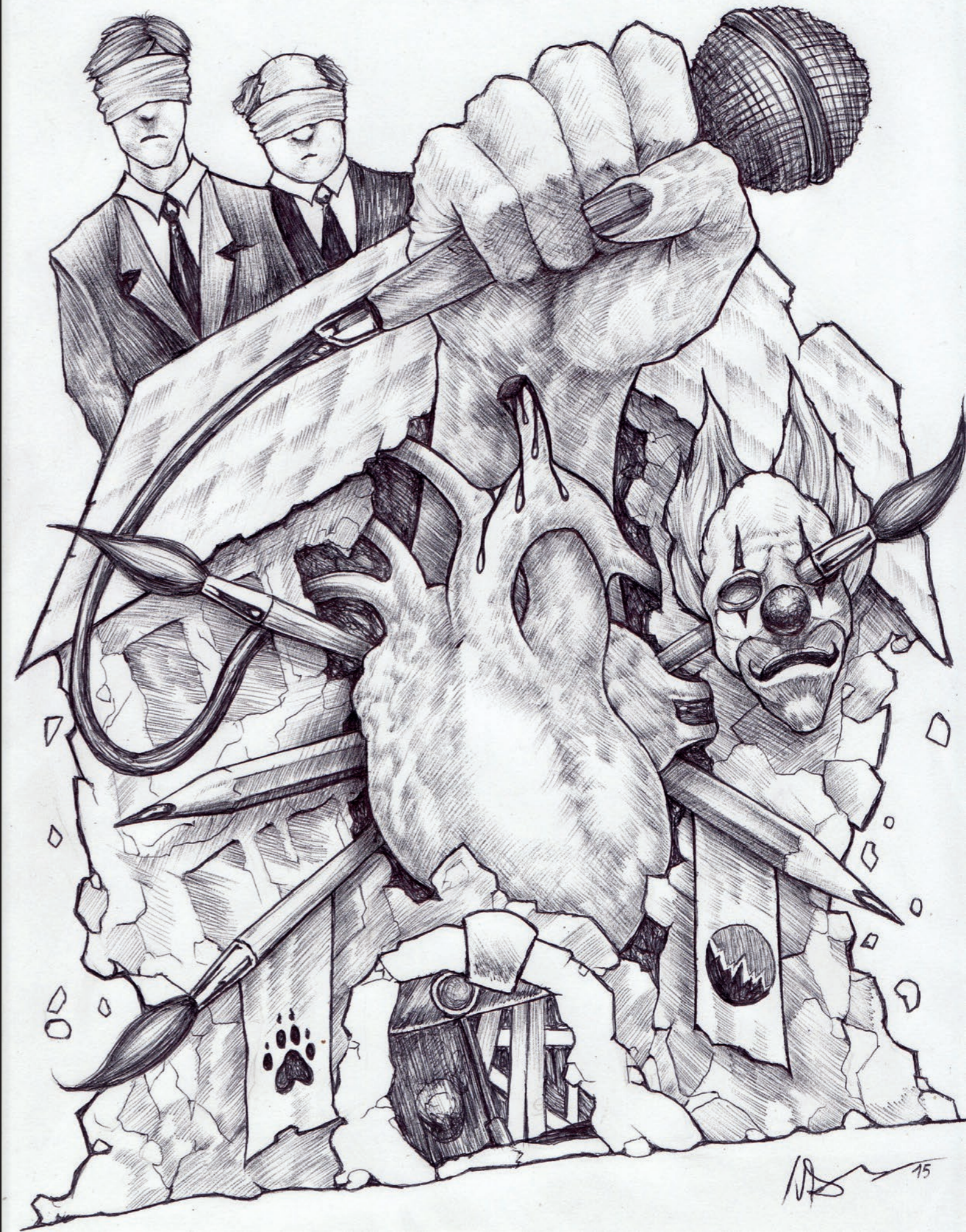
Za sodelovanje je potrebno samo kolo. Kolesarji lahko svoje kilometre prekolesarijo sami ali v družbi. Akcija se začne 7. aprila in se bo zaključila 22. aprila. Udeleženci bodo nabrane metre in kilometre sporočali prek facebook strani Novo Kolesarsko Mesto.

Drugi projekt se imenuje Rudolfova pentlja mladosti. Ker bo naš kolesarski potep potekal 25. maja 2015, na dan, ko smo včasih praznovali dan mladosti, bomo z nostalgijo na ta čas, napravili pentljo okoli Novega mesta.

Med kolesarjenjem po Novem mestu si bomo ogledovali pomembno arheološko in kulturnozgodovinsko dediščino našega mesta. Da bo pot zanimivejša in atraktivnejša, bomo medse povabili tudi arheologe in zgodovinarje, ki nam bodo na posameznih točkah, kjer se bomo ustavili, razložili, kakšen je njihov pomen tudi za sedanji čas. Pot bo dolga okoli 10 km in bo potekala kolikor bo mogoče izven glavnih prometnic. Primerna bo za vse starostne skupine.

Zbrali se bomo pred Rotovžem, 25. maja 2015, ob 17. uri. Odpeljali se bomo čez mesto, po drevoredu na Marof k arheološkemu najdišču grobov iz bronaste in železne dobe na Kapiteljski njivi, kjer nam bo arheolog Dolenjskega muzeja povedal zanimivosti tega bogatega najdišča. Od tam bomo čez Bršljin pot nadaljevali ob Loki proti Šancam, zadnjim ostankom mestnega obzidja. S Šanc se bomo ponovno spustili proti Krki in nadaljevali pot na Grm, kjer si bomo ob strokovnem vodstvu ogledali kapelo božjega groba in najgloblji vodnjak. Z Grma pa nas bo pot vodila nazaj v središče Novega mesta, pred Rotovž.

> NEJC SMODIŠ | Sokolski dom res umira?

15

NAPOVEDNIK JUBILEJNIH DOGODKOV

2015

marec – junij

MAREC

26. marec – 30. april / razstava

Podobe Novega mesta na filatelističnem gradivu

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto
Organizator: Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

APRIL

1. – 30. april 2015 / razstava

Razstava novomeških razglednic

NLB, Poslovalnica Seidlova cesta
Organizator: Filatelistično društvo Novo mesto

1. april – 31. maj

Rudolfovi tedni športa

Organizator: Agencija za šport Novo mesto

3. april – 31. maj / razstava

Novo mesto na starih razglednicah

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto
Organizator: Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

5. april / 14:00 / kolesarska dirka

Velika nagrada Adrie Mobil,

Glavni trg
Organizator: Kolesarski klub Adria Mobil

6. april 2015 / 19:00 / otvoritev razstave

Novo mesto, Tisočletja na okljuku Krke

Dolenjski muzej Novo mesto, Galerija
Organizator: Dolenjski muzej Novo mesto

7. april 2015 / 19:00

Podelitev nagrad in priznanj Mestne občine Novo mesto za leto 2014

Kulturni center Janeza Trdine, Trdinova dvorana
Organizator: Mestna občina Novo mesto

9. april 2015 / 20:00

Osrednja slovesnost ob 650-letnici ustanovitve Novega mesta

Športna dvorana Leona Štuklja
Organizator: Mestna občina Novo mesto

12. april / 14:00 / Glavni trg

16. novomeški tek

Organizatorji: Atletski klub Krka, Mestna občina Novo mesto in Agencija za šport Novo mesto

16. – 7. april 2015 / 9.30 - 13.30 / 25. glasbena revija

Zapojmo, zaigramo, zaplešimo,

Športna dvorana Leona Štuklja
Organizator: Osnovna šola Dragotin Kette

17. april / 18.00 / Grad Grm

Otvoritev Deželne vinoteke Bohuslava Skalickega

Organizatorja: Zavod za turizem Novo mesto in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Novo mesto

17. april / 19.00 / otvoritev razstave

Srednjeveške pečnice Novega mesta,

Dolenjski muzej Novo mesto, mala dvorana
Organizator: Dolenjski muzej Novo mesto

21. april / 17.00

Wakatanka, glasbeno scenska pravljica

Kulturni center Janeza Trdine, Trdinova dvorana
Organizator: Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto

23. april / 18.00 / prireditev

Literarno popotovanje po Novem mestu, prireditev ob svetovnem dnevu knjige (Noč knjige) ter počastitev 650. obletnice ustanovitve Novega mesta Novo mesto (zbirno mesto je pred Knjižnico Mirana Jarca)
Organizator: Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

24. april / 19.00

12. novomeška salamijada

Gostišče na Trgu
Organizatorja: Grm Novo mesto - Center biotehnike in turizma in Zavod za turizem Novo mesto

MAJ

3. maj / 10.00 - 13.30

Rekreativni kolesarski maraton Po dolini Krke

Glavni trg (start in cilj)
Organizator: Kolesarski klub Adria Mobil

4. – 8. maj

11. novomeški likovni dnevi, kolonija

Jakčev dom
Organizator: Dolenjski muzej Novo mesto

8. maj / 15.00

Mednarodni atletski miting za vse kategorije

Stadion Portoval Novo mesto
Organizator: Atletski klub Krka

8. maj / 19.00

70-letnica osvoboditve Novega mesta

Dolenjski muzej Novo mesto
Organizatorja: Mestna občina Novo mesto in Dolenjski muzej Novo mesto

9. maj 2015 / pohod

4. pohod po Slakovi poti in 9. revija harmonikarskih skupin in orkestrov Slovenije

9.30 (zbirno mesto: Grm Novo mesto, Center biotehnike in turizma, Sevnjo), 11.00 (slovesnost pri cerkvi Marijinega vnebovzetja na Trški gori)
Organizatorji: Zavod za turizem Novo mesto, Turistična zveza Dolenjske in Bele krajine in Društvo vinogradnikov Trška gora Novo mesto

13. maj / 19.00 / koncert

Zaključni koncert učencev Glasbene šole Marjana Kozine Novo mesto

Kulturni center Janeza Trdine, Trdinova dvorana
Organizator: Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto

15. maj / 17.00

Otvoritev razstave izdelkov otrok iz Vrtca Pedenjped

Dolenjski muzej Novo mesto, muzejski vrtovi
Organizatorja: Dolenjski muzej Novo mesto in Vrtec Pedenjped

16. maj / 18.00

Finale mednarodne lige tajskega boksa

OŠ Drska, telovadnica
Organizator: Akademija tajskega boksa Muay Thai Gym Scorpion

25. maj / 18.00

Osrednja prireditev ob 100-letnici rojstva Boga Komelja in 150. obletnici javnega knjižničarstva v Novem mestu ter otvoritev spominske sobe Boga Komelja ter stalne razstave

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, Trdinova čitalnica
Organizator: Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

JUNIJ

1. junij / 9.00 - 17.00

Dan Dolenjskega muzeja, vstop prost

Dolenjski muzej Novo mesto
Organizator: Dolenjski muzej Novo mesto

5. junij / 15.00

Mednarodni atletski miting za vse kategorije

Stadion Portoval Novo mesto
Organizator: Atletski klub Krka

12. junij – 13. junij

Malvin, mali festival velikih vin

Glavni trg
Organizator: Zavod Kulttur

13. junij / 9.00

Trdinov pohod na Gorjance ob 185. obletnici rojstva in 110. obletnici smrti pisatelja Janeza Trdine

Zbor udeležencev na smučišču
Organizator: Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

13. junij / 11.30

Dogodek v spomin 185. obletnice rojstva in 110. obletnice smrti pisatelja Janeza Trdine

Trdinov vrh pri cerkvi Svete Jere
Obvezne predhodne prijave: janja.gazvoda@nm.sik.si ali 040 421 805.

20. junij / 18.00 - 24.00 / otvoritev razstave

Muzejska poletna noč, otvoritev razstave

11. novomeških likovnih dnevo
Dolenjski muzej Novo mesto, Jakčev dom
Organizator: Dolenjski muzej Novo mesto

20. junij / 18.00

Noč na Krki

Loka
Organizator: Zavod za turizem Novo mesto

21. junij / 14.00

Dirka Po Sloveniji, zadnja etapa kolesarska dirke

Glavni trg
Organizator: Kolesarski klub Adria Mobil

24. junij / 20.00 / konert

Koncert ob 650-letnici ustanovitve Novega mesta, koncert komornega orkestra učencev in učiteljev Glasbene šole Marjana Kozine Novo mesto (dirigent Miro Saje)
Cerkev Sv. Lenarta
Organizator: Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto

25. junij / 10.00

Slovesnost ob dnevu državnosti

Trdinov vrh
Organizator: Zavod za turizem Novo mesto

26. junij / 20.30

Koncert v ciklu Noč slovenskih skladateljev

Atrij Gostišča na Trgu
Organizator: Društvo slovenskih skladateljev
Soorganizator: Zavod za turizem Novo mesto

27. junij / 10.00

Samsung košarka

Državno prvenstvo v igranju trojk v košarki
Novi trg in ŠRC Loka
Organizatorji: Agencija za šport Novo mesto, Šport Extreme in KZS

Organizatorji si pridržujejo pravico do spremembe.
Več na spletni strani: www.650nm.si

